

SREBRNA MEDALJA APIMONDIJE REVJIJI SLOVENSKI ČEBELAR – VANCOUVER 1999

12

letnik CVI
leto 2004

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

ISSN 0030-4697

Aleš Gregorc: Vzreja kranjske čebele 337

ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA

Danilo Bedek: Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v decembru 338

Vlado Auguštin: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v decembru 341

ČEBELARSKI KONGRES

Milan Meglič: Zanimivosti z XXII. mednarodnega simpozija o čebelarstvu v Gorici v Italiji 343

PRODAJA ČEBELJIH PRIDELKOV

Janez Mibelič in Stane Plut: Mednarodno ocenjevanje medov »Semič« 2004» 344

IZ TUJE LITERATURE

Janez Gregori: Panjski hrošč – vse večja grožnja 347

IZKUŠNJE NAŠIH ČEBELARJEV

Janez Mibelič: Slovenski čebelarji na potovanju po Italiji 351

Franč Grajzar: Tudi med je lahko grenak 353

KRATKE NOVICE

ZA VAŠO KNJIŽNO POLICO 355

Vlado Pušnik: Ob izdaji Jurančičeve Čebeloreje 357

OBLETNICE

Franč Šolar: Evstahij Krašovec – 90-letnik 350

Janez Mibelič in Pavle Zdešar: Janko Pislak – čestitke ob sedemdesetletnici 358

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

Franč Aplinc: Devetdesetletnica Čebelarškega društva Črna 359

Rudi Vogel: Čebelarško društvo Prevalje je praznovalo 90-letnico delovanja 361

Silvo Pošl: Delo komisije za preverjanje in potrjevanje NPK na ČZS 362

Janez Mibelič: Kratko poročilo o četrti seji upravnega odbora ČZS 363

OBVESTILA 365

V SPOMIN 334

MALI OGLASI 336

Aleš Gregorc: Carniolan Bee Breeding

BEEKEEPER'S MONTHLY WORK

Danilo Bedek: Beekeeper's work in AŽ-beehives in December

Vlado Auguštin: The Beekeepers Work in LR Beehives in December

BEEKEEPERS' CONGRESS

Milan Meglič: Details from the XXII. International Beekeepers' Symposium in Gorizia, Italy

SALE OF BEE PRODUCTS

Janez Mibelič and Stane Plut: International Honey Valuation »Semič« 2004

FROM FOREIGN LITERATURE

Janez Gregori: Small Beehive Beetle – a Major Threat

OUR BEEKEEPERS' EXPERIENCES

Janez Mibelič: Slovene Beekeepers on a Trip Through Italy

Franč Grajzar: Honey Can Also be Bitter

NEWS IN BRIEF

FOR YOUR BOOKSHELF

Vlado Pušnik: On Publishing the Beekeeping from Jurančič

ANNIVERSARIES

Franč Šolar: Evstahij Krašovec – Best Wishes for 90 years

Janez Mibelič and Pavle Zdešar: Janko Pislak

FROM ASSOCIATION LIFE

Franč Aplinc: Ninetieth Anniversary of the Beekeepers' Association Črna

Rudi Vogel: The Beekeepers' Association Prevalje has Celebrated its Ninetieth Anniversary

Silvo Pošl: The Commission's Verifying and Certifying

Work for the Acquisition of the National Professional Qualification

at the Slovene Beekeepers Association

Janez Mibelič: Brief Report on the Association's Fourth Board Meeting

NEWS

IN MEMORY OF

SMALL ADS

APIMONDIA 2005

Svetovni čebelarški kongres bo prihodnje leto v Dublinu na Irskem, od 21. do 26. avgusta.

Vabimo vas na kongres in hkrati na potovanje na Irsko, kjer bomo skupaj odkrivali skrivnostne zaklade ovite v megleno tančico zelenega otoka. Prevzela nas bo mehko oblikovana Irska krajina tisočerih odtenkov zelene barve, gostoljubni prebivalci, starodavne utrdbе in gradovi, samostani, narodni parki in nenazadnje znameniti irski viski in pivo, ki ju točijo v številnih pubih. Preko mitov in legend se bomo seznanili z irsko burno preteklostjo, ki še danes zaznamuje življenje na otoku.

Ogledi: Dublin, Clonmacnoise, Cliffs of Moher, Adare, Limerick, Ring of Kerry, Blarney, Cork, Rock of Cashel, Kilkenny in obisk čebelarja.

Program s podrobnim opisom dogajanja na kongresu in potekom potovanja bomo poslali v mesecu decembru letos vsem, ki nas bodo poklicali.

Pokličite ARltours Maribor, tel.: 02/ 252 16 19 in 02/ 229 83 60

Slika na naslovni strani: Namestnik ameriškega ambasadorja v Sloveniji g. Dean Hass (drugi z leve) in sekretarka veleposlaništva g. Viktorija Tumba sta v spremstvu predsednika ČZS g. Lojzeta Peterleta, podpredsednika Franca Švica, predsednika ČD Semič Staneta Pluta in člana ČD Metlika g. Andreja Severja, pred podelitvijo priznanj za najboljše ocenjene medove v Semiču, obiskala naprednega semiškega čebelarja Jožeta Severja (v sredini), ki je znan po prvotnosti in zelo cenjeni medic. Prevzela sta tudi priznanje za med, ki ga je dobil naš rojak g. Anton Sever iz Chicaga za med, ki ga je poslal na ocenjevanje v Semič. – Foto: J. Mibelič

ČEBELARJENJE BREZ VAROE IN UPORABE KEMIČNIH SREDSTEV

PREDAVANJE NA LUKOVICI, 11. DECEMBRA 2004

Čebelarje vabimo na zelo zanimivo predavanje čebelarških strokovnjakov iz Madžarske, iz podjetja AniVet, o čebelarjenju brez varoe v novem madžarskem panju kónya z vrtljivim plodiščem. Vrtljivo plodišče v tem panju, po njihovih navedbah, prepreči razmnoževanje varoe in graditev matičnikov, poleg tega pa ima tudi druge ugodne učinke na razvoj čebelje družine.

PREDAVANJE BO V SOBOTO, 11. DECEMBRA 2004, OB 10. URI, NA LUKOVICI

Predavanje bo zanimivo tako za večje čebelarje prevaževalce, ker so panji Kónya lahko nameščeni tudi na prevoznih zabojnikih, kakor tudi za manjše čebelarje, ki imajo težave z varoo in rojenjem, še posebej pa za ekološke čebelarje.

Na predavanju bodo demonstrirali uporabo novih panjev in prikazali čebelarjenje z njimi, v diskusiji pa odgovarjali na vprašanja čebelarjev. Predavanje bo v slovenščino prevajal g. Kovač iz Lendave. Kotizacija za udeležbo na predavanju je 600 SIT. Eventualne organizatorje skupin čebelarjev, ki bi se radi udeležili predavanja, prosimo, da svoj prihod napovejo na tel. 01/ 729 61 00, kotizacijo pa plačajo v dogovoru s tajništvom ČZS.

ČZS – Program dopolnilnega izobraževanja

DR. ALEŠ GREGORČ,
Kmetijski inštitut Slovenije

VZREJA KRANJSKE ČEBELE

Uvod

Pozornost strokovnih delavcev, ki delajo v čebelarstvu, in delavcev ČZS, ki delujejo na področju **Priznane rejske organizacije**, je bila usmerjena v pripravo petletnega programa dela. Gre za pomembne spremembe na področju čebelarstva, saj odgovornost organizacijskega in strokovnega dela prehaja na **Priznane rejsko organizacijo (PRO)**, za katero se je registrirala ČZS, in na **Dru-go priznane organizacijo v čebelarstvu (DPO)** – Kmetijski inštitut Slovenije. Obe organizaciji, ki delujeta na področju v čebelarstvu v Sloveniji, sta med seboj zelo povezani, to pa se bo še bolj pokazalo pri izvajanju programa v prihodnje. PRO združuje čebelarje, ki so s svojimi podpisi postali tudi člani organizacije ter s tem pridobili določene pravice in obveznosti. Na občnem zboru ČZS letos spomladi je bil izvoljen tudi svet PRO, ki že opravlja svoje naloge.

Prva naloga PRO je seveda priprava programa dela za prihodnjih pet let. Predlog programa smo pripravili na Kmetijskem inštitutu Slovenije in je nadaljevanje več kot dvajsetletnega trdega in uspešnega dela pokojnega dr. Janeza Poklukarja, ki je postavil je temelje sodobne vzreje in selekcije čebel v Sloveniji. Program vzreje in drugih programov v čebelarstvu smo zato povzeli v pripravljenih izhodiščih. Rejski program obsega tudi področja delovanja in organiziranosti v čebelarstvu: rejo kranjske čebele, izobraževanje, opazovanje in napovedovanje medenja, premike čebel.

Vsebine rejskega programa

Rejski program določajo zootehniški standardi, ki veljajo v Republiki Sloveniji in jih izvajajo v skladu z dozdajšnjo prakso dela na področju odbire plemenskih čebel in ocene plemenišč v Sloveniji. Plemensko vrednost napovedujejo na podlagi vrednotenja parametrov, ki so oprede-

ljeni v normativni ureditvi statistične obdelave morfoloških in pridobitnih lastnosti ter v spremljanju in vrednotenju podatkov o potomstvu, zdravstvenem stanju ter odpornosti na čebelje bolezni. Že v tem in v prihodnjih letih bomo pozornost usmerili tudi v preučevanje genskih lastnosti kranjske čebele, in to na podlagi uporabe sodobnih molekularnih metod.

Rejska organizacija bo zbirala podatke za vpis v **izvorno rodovniško knjigo** na obrazcu »Knjiga obvezne evidence podatkov na odobrenih vzrejališčih čebeljih matic za vpis v izvorno rodovniško knjigo za plemenske kranjske čebele«, ki je kot priloga sestavni del Pravilnika o pogojih za odobritev vzrejališč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Ur. list RS, 125/2003). Odobreno vzrejališče matic posreduje podatke za vpis v izvorno rodovniško knjigo PRO, ta pa izda zootehniška spričevala.

V okviru rejskega programa je predvideno tudi ustrezno svetovanje in izobraževanje čebelarjev na področju vzreje čebel in zagotavljanja pasemske čistosti čebel.

Za izvajanje rejskega programa prevzemata vso odgovornost PRO in DPO, ki imata tudi svoje obveznosti na organizacijskem in strokovnem področju. Posebno mesto v okviru programa ima izvajanje **strokovnih nalog**, ki imajo osrednjo vlogo in pomen pri zagotavljanju kakovosti dela. Enako vlogo ima tudi izvajanje **razvojnih in raziskovalnih nalog**, s katerimi naj bi povečali učinkovitost izvajanja rejskega programa. Poudariti je treba tudi **mednarodno sodelovanje** na področju vrednotenja selekcijskega dela in predstavljanja dosežkov doma in v tujini. Na tem področju imamo še veliko možnosti predstavitve in tudi trženja.

V Rejskem programu so podrobno navedene značilnosti in lastnosti čebelje rase *Apis mellifera carnica* (Pollman)

in mesto kranjice v zoološkem sistemu. Vsak čebelar pa mora biti tudi dodobra seznanjen z rejskimi cilji. Ti so:

- ohraniti rasno čistost kranjske čebele (morfološke lastnosti),
- ohranjanje genetske raznolikosti,
- izboljšati mirnost čebel,
- zmanjšati rojivost čebel,
- povečati živalnost čebeljih družin,
- okrepiti proizvodne lastnosti čebel (pridelek medu),
- povečati odpornosti čebel na bolezni.

Na področju čebelarstva je zelo pomembna gospodarska dejavnost **trženje** živega genskega materiala. Vzreja matic pa je prav tako pomembna tudi za vzdrževanje ustrezne genske pestrosti.

Z dozdajšnjim delom smo si ustvarili ugled in v širšem evropskem prostoru predstavili tudi kakovostno delo čebelarjev. Poleg pozitivnih izkušenj pa se je treba osredotočiti tudi na predloge čebelarjev, predvsem glede neželenih lastnosti, kot so zmanjšanje živalnosti v drugi polovici leta, agresivnost in rojivost. Zato imajo pri določanju selekcijskega programa poseben pomen **potrebe čebelarjev**.

Da bodo rejski cilji odsevali tudi v vsakdanjem čebelarjenju, morajo biti s sistemom in cilji dobro seznanjeni vsi čebelarji, še zlasti zato, ker so za doseganje rejskih ciljev predvidene naslednje dejavnosti:

- osnovna odbira, ki poteka v vseh čebelarstvih ob upoštevanju rejskih ciljev,
- vzrejno delo, organizirano v okviru vzrejališč čebeljih matic in testnih postaj,
- razvojno delo pri zagotavljanju in izboljšanju genske vrednosti kranjske čebele.

Preverjanje vzrejnega dela bo potekalo na vseh treh rav-

neh. V kontrolo osnovne odbire so vključena čebelarstva društva in PRO, vzrejno delo v vzrejališčih in testnih postajah pa nadzirata PRO in DPO.

Pričakovane rejske cilje za kranjsko čebelo bo mogoče dosegati takrat, ko bo v program vključena večina čebeljih družin na območju Slovenije, kjer bo potekala osnovna odbira. Zato je zelo pomembno, da se v delovanje PRO vključi večina čebelarjev.

Izvedbeni del rejskega programa

Izvedbeni del rejskega programa obsega ukrepe, potrebne za doseganje rejskega cilja kranjske čebele, predvsem pa postopke ocenjevanja značilnosti, način testiranja pridobitnih in drugih lastnosti ter način ocenjevanja plemenske vrednosti vzrejenih čebel in selekcijske ukrepe. Poleg tega obravnava zdravstvene pogoje in tudi vse druge dejavnosti na področju čebelarstva, ki vplivajo na kakovost vzrejenega plemenskega materiala.

Na področju izvedbe programa ima pomembno vlogo DPO, ki usmerja posamezna dejanja. Pomembno mesto imajo tudi primerjava in predstavljanje kakovosti vzrejenega materiala na drugih geografskih območjih, na katerih prav tako vzrejajo kranjico, ter informiranje čebelarstva javnosti in priprave na možnosti trženja genskega materiala. Naši programi na področju čebelarstva bodo v odprtih strokovnih okoljih pregledni. Tako kot je znanost mednarodna, znanstveni rezultati pa so nenehno pod budnim očesom bolj ali manj stroge recenzije, bodo tudi čebelarstva programe in rezultate presojali številni ocenjevalci. Zato je za razvoj našega čebelarstva in tudi rejskega programa potrebno stalno potrjevanje in preverjanje na odprtem mednarodnem prizorišču. Priznana rejska organizacija (ČZS) ima skupaj z DPO vse možnosti za doseg teh ciljev.

DANILO BEDEK,
Mošćanci

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ-PANJH V DECEMBRU

Leto je naokoli, čebele so se že stisnile v zimsko gručo in tudi meni počasi pada delovna vnema za pisanje. Najteže se lotavam pisanja tega zadnjega članka, saj sem, kot kaže, počasi izčrpal svojo »bazo podatkov«. Temperature so ta mesec lahko povsem zimske, prav tako pa že

lahko zapade tudi sneg. Čeprav naj bi čebele pustili povsem pri miru, naj velja opozorilo za vse tiste, ki jim dolej ni uspelo opraviti zimskega zatiranja varoe, naj to storijo ta mesec, če jim bo vreme to še dopuščalo. Enako velja za paženje. Na podlagi svojih izkušenj priporočam, da družine decembra zapažimo, če tega nismo storili že prej. Prav tako priporočam, da na vratih panja odpremo zgornjo prezračevalno loputo, saj bo to omogočilo stal-

no uhajanje vlage, žrel panjev pa ne ožajmo. Čebelnjak tudi pospravimo, saj odslej v njem nimamo več kaj iskati, čebele pa potrebujejo predvsem mir. Če imamo težave z glodalci, jim nastavimo kakšne vabe, na brade panjev pa pritrldimo zapornice, če tega še nismo storili. Kadar so zime blage in z majhno količino snega, nam miši in roveke povzročajo velike težave, zato se velja malce potruditi. Enako velja za prevozne čebelnjake, saj se ti škodljivci zelo radi naselijo v kabinah vozil. Krmilnic za ptice ne postavljamo v bližino čebelnjaka, če pa jih vendarle želimo postaviti, storimo to čim dlje stran. Ptice bodo prihajale pobirat mrtvice na brade panjev in s tem povzročale nemir, to pa zelo neugodno vpliva na prezimovanje. Vsak, ki ima nekaj volje in ustvarjalne žilice, se bo zdaj podal tudi v kakšno priročno delavnico. Časa za izdelavo novih in popravilo starih panjev ter za izdelavo satnikov bo zdaj več kot dovolj. Začnimo torej za novo sezono pripravljati vse, kar bomo potrebovali, saj čas hitro beži.

Naše izdelke pripravimo za božični in novoletni čas, saj se bo povečalo povpraševanje po teh izdelkih v lični darilni embalaži. Vsekakor moramo izrabiti ta čas in naše izdelke prodati s čim več dodane vrednosti. Ta mesec kupci največ denarja porabijo prav za nakup daril, zakaj ne bi na to področje intenzivno posegli tudi čebelarji ter si odrezali svoj del pogače. Seveda bomo sami težko prodrli na ta zahteven del tržišča, saj je konkurenca predvsem pri ponudbi poslovnih daril zelo velika. Za ta namen se bomo morali povezati s kakšnim podjetjem, ki se profesionalno ukvarja s tovrstno dejavnostjo. Izkupček bo v tem primeru seveda manjši, vendar bomo še vedno dosegli precej boljše ceno, kot če bi med prodali grosistu.

Smo izpolnili zastavljene cilje?

Glede na to, da pri čebelah nimamo več pravega dela, bo nekaj več prostega časa vsekakor pametno nameniti za neke vrste inventuro. Bodisi iz zapiskov ali kako drugače skušajmo ugotoviti, ali smo izpolnili vse naše načrte. Prav tako skušajmo ugotoviti, kaj bi lahko izboljšali oziroma popravili ter kje smo zgrešili zastavljene naloge. Dodobra preučimo področje, na katerem smo imeli težave, kajti le na ta način se jim bomo v prihodnje izognili ali jih vsaj zmanjšali. Usvojiti moramo določeno tehnologijo dela za svoje področje, in kot vedno ponovljam, kakšno novo metodo oziroma opravilo preizkusimo na določenem številu družin, ne pa na vseh. Vse, kar delamo oziroma preizkušamo, počnimo pri omejenem številu družin, tako da bomo potem lahko primerjali rezultate in ocenili pravilnost postopka. Veliko informacij najdemo na spletni strani in forumu »slovenski-čebelarji«, vendar te ne morejo nadomestiti praktičnega prikaza nekaterih postopkov. Ob pisanju o idejah oziroma zastavlje-

nih ciljih pripravljam strojno in programsko opremo, da bi z **mini w-lan videokamerami** lahko videosekvence prenašal neposredno na internet. S tem bi začetnikom omogočil boljši vpogled v dogajanje oziroma samo opravilo pri vzreji matic ali samem delu čebel v panju. Seveda so tu ključni problem finance, saj so te kamere tudi strahovito drage, vendar upam, da bom projekt uresničil za sezono 2006, prej pa mi verjetno ne bo uspelo, če ne bom našel kakšnega sponzorja. To je prednostni projekt v mojem čebelarstvu in vključuje dve leti priprav in testiranje ter usposobitev vse potrebne opreme. Vsekakor sam tega ne bom zmož, zato mi pri tem s svojimi izkušnjami in znanjem pomaga ekipa portala z elitno zasedbo strokovnjakov s tega področja, vendar se pogosto kje kaj zatakne. Vabim vse, ki to področje obvladate oziroma imate konkretne predloge, da se oglasite na moj elektronski naslov ali telefon.

Izobraževanje

Zimski meseci so kot nalašč za izpolnitev našega znanja. Udeležujmo se različnih predavanj, ki jih organizirajo čebelarska društva ali območne zveze društev. Prav tako potekajo tudi vse aktivnosti na področju pridobivanja nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelarka. Čeprav nekateri čebelarji menijo, da tega ne potrebujejo, je v zadnjem času vse več stavi odvisnih od tega certifikata. Ta je poleg drugega pogoj za vsakogar, ki želi postati oziroma se na novo registrirati kot vzrejevalec matic. Če sproti spremljamo vso čebelarko problematiko, vemo, da postajajo proizvodnja, trženje ter izpolnjevanje določenih zakonskih obveznosti vse zahtevnejši. S tem se moramo sprijazniti, saj bo tega vedno več, ne samo na čebelarskem, ampak tudi na drugih področjih. Zato menim, da dodatnega izobraževanja ne potrebujemo, niso upravičena. Enako je s tehnologijo dela, saj se tudi ta spreminja, mi pa moramo slediti spremembam, če hočemo biti uspešni. Vsekakor je naša največja skrb in pozornost usmerjena v boj proti varoi, čeprav je v ozadju še veliko večjih nadlog, ki prihajajo k nam. Kot beremo, so malega panjskega hroščka (*Aethina tumida*) pred približno mesecem dni že odkrili na Portugalskem, kamor je prišel po nelegalnem uvozu matic. Verjetno bo treba pripraviti kakšno predavanje o tej temi in čebelarje pravočasno opozoriti na novo nadlogo. Zajeten kup informacij o tej temi najdete na: <http://www.slovenski-čebelarji.com/forum/viewforum.php?f=69> Tam boste našli tudi povezavo s fotogalerijo, v kateri je g. Frank Lukežič, naš rojak, ki živi v Kanadi, objavil nekaj slik. Pogled na te slike ni kaj nič prijeten, zato upam, da ta nadloga nikoli ne bo prišla tudi k nam.

Spet smo pri **računalniku in internetu**. Čeprav ta

Lično pripravljeno poslovno darilo

tema ni neposredno povezana s čebelarjevimi opravili, bom pozval vse, ki imate dostop, da se vključite tudi po tej poti. Prav zdaj, ko pišem tale navodila, smo na portalu »slovenski-čebelarji« poskusno pognali sistem elektronskega izobraževanja ali študija na daljavo.

Sistem deluje na naslovu: www.ecis.slovenski-čebelarji.com/ecis/, ta hip pa sta na voljo predmeta »Čebelarstvo za začetnike« ter »Biologija žuželk«. Druga tema je zelo zanimiva in poteka vzporedno s študijem na Biotehniški fakulteti, nosilec predmeta pa je doc. dr. Janko Božič, ki je doktoriral leta 1996 na **Louisiana State University** v mestu Baton Rouge v ZDA. Upam, da bomo s komisijo za izobraževanje pri ČZS našli skupni jezik in s skupnimi močmi sistem izobraževanja na daljavo ADL (**Advanced Distance Learning**) še razširili na več sklopov in tematik. Vsekakor je to eden najpreprostejših načinov, kako si znanje pridobimo kar v domačem naslanjaču. Ta način bo verjetno privlačnejši za mlajše čebelarje, ker se bolje spoznajo na ta način komuniciranja. Kaj več bom skušal opisati v sodelovanju s celotno ekipo portala »slovenski-čebelarji« v kakšnem posebnem članku za revijo prihodnje leto. Imamo torej veliko idej in možnosti, z nekaj motiviranosti in dobre volje pa jih lahko tudi uresničimo. Prosim vse, ki imate dostop do interneta in bi želeli sodelovati kot moderatorji za potrebe

Takšna zimska idila ni izjema za mesec december.

portala ali kot spletni oblikovalci, da se oglasite na moje kontaktne podatke.

Želje ob koncu leta

S pisanjem letošnjih navodil sem skušal prikazati predvsem moj način čebelarjenja oziroma celoten sklop opravil, kot jih izvajam sam. Vsekakor vem, da mi ni uspelo zadovoljiti vseh bralcev, saj so navodila namenjena predvsem začetnikom, čeprav jih berejo tudi starejši čebelarji. Veselilo me je, da me je poklicalo kar nekaj bralcev ter želelo bodisi dodatna pojasnila in pomoč ali pa so mi posredovali svoje konkretne predloge. Večino stvari sem upošteval in vključil v svoje članke, vseh pa mi, žal, ni uspelo. Navodila so bila verjetno bolj namenjena mladim čebelarjem in uporabi naprednejše komunikacijske tehnologije. Vsekakor pa za vse tiste, ki so potrebovali in bodo še potrebovali dodatna pojasnila in pomoč, ostajam dosegljiv še naprej.

Vsem čebelarkam in čebelarjem ter bralkam in bralcem revije Slovenski čebelar želim blagoslovljene in mirne božične praznike ter srečno, zdravo, uspeha polno in seveda čim bolj medeno leto 2005.

Veliko zadovoljstva in uspeha želim tudi piscu mesečnih navodil v pribodnjem letu!

VABILO NA AMBROŽEV PLES

Druženje čebelarjev bo potekalo v **ZDRAVILIŠČU ŠMARJEŠKE TOPLICE V SOBOTO, 4. DECEMBRA 2004 s pričetkom ob 19. uri**. Cena vstopnice, ki vključuje večerjo in zabavni program je 8.500 tolarjev. Vplačila vstopnic za Ambrožev ples sprejema *Barbara Zajc* (telefon: 01/ 729 61 00) v pisarni tajništva ČZS ali pa neposredno pred začetkom Ambroževega plesa.

Marjan Papež, tajnik SAČD

*Srečne in zadovoljne božične praznike
želi vsem čebelarjem*

ČZS

VLADO AUGUŠTIN,
Bela krajina

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNIH PANJH V DECEMBRU

Leto se izteka, s tem pa tudi naše delo, povezano s čebelami. Te so prav ta mesec v stanju največjega mirovanja. Poraba hrane je zelo majhna, še posebej, če se pojavijo občutnejše ohladitve. Decembra se sicer okoli poldneva ozračje še lahko toliko ogreje, da se čebele odpravijo na zadnji izlet. Ob takšnih

dnevi si čebele z zunanjo roba zimskega gnezda očistijo svoje črevesje. Datum zadnjega izletnega dne si moramo čebelarji dobro zapomniti ali zapisati, da bomo z manjšo nestrpnostjo pričakali prvi spomladanski čistilni izlet. Če smo zdrave družine pravočasno zazimili, ni nevarnosti za slabo prezimovanje, tudi če čebele pozimi ne izletijo do sto dni. V tem letnem času ne smemo odpirati čebeljih panjev, saj bomo s tem vznemirjali čebele. Stanje družine lahko preverimo z gumijasto cevko ali s slušalko na žrelu panja. Naša poglobljena naloga v tem mesecu je preprečiti, da bi čebele motili vplivi iz okolja ali celo čebelarji sami s svojimi nepotrebnimi ukrepi.

Zato pozimi čebele opazujemo bolj od daleč, tako da jim omogočimo kolikor mogoče največ miru. Prav zaradi tega nam ostane dovolj časa za druga opravila, tudi za obračun minulega čebelarjskega leta. Vsak dober čebelar temeljito analizira svoje čebelarjenje v minulem letu. Ugotoviti moramo, katere napake smo naredili, pa tudi, ali smo za svoje neuspehe krivi sami ali pa so ti posledica objektivnih razlogov. Pri čebelah bomo popravni izpit delali šele prihodnje leto in ne takoj po storjeni napaki.

Pozimi pogosto razmišljamo tudi o tem, kako bomo

posodobili svoje čebelarstvo. To je mogoče narediti z nakupom boljšega čebelarjskega pribora, kot so: elektromotor za točilo, tehtnica za spremljanje dnevnega donosa, rezervna cedila, posode za shranjevanje medu itd. Boljši čebelarjski pribor ni razkošje, ampak možnost za preprostejšo, hitrejšo in boljše delo.

Pozimi pogosto razmišljamo o tem, kako posodobiti naše čebelarstvo. To je mogoče narediti bodisi z nakupom bodisi z izdelavo boljšega čebelarjskega pribora.

V tem mesecu čebelarjska društva pripravijo številna predavanja in okrogle mize ter tako prispevajo k boljši izobrazbi naših čebelarjev. Na sliki: Člani ČD Metlika, zbrani na občnem zboru.

Pozimi čebele opazujemo bolj od daleč in jim omogočimo kar največ miru.

Če je posodobitev čebelarstva za vas predvsem več medu, je to najlažje doseči z razmnoževanjem čebeljih družin. Več čebeljih panjev prinese seveda tudi več pridelane medu. Za ta najdražji način napredka je treba kupiti panje, razmnožiti družine, imeti dovolj satja. Čeprav bo skupna količina medu znatno večja, pa se povprečna količina pridelanega medu na panj s tem ne bo povečala.

Večji donos na panj laže in ceneje dosežemo z boljšo izrabo okoliških paš. Za to so potrebne zdrave in številčno močne čebelje družine z mladimi, odbranimi maticami ter na splošno tudi strokoven pristop k čebelarstvu. Tedaj čebelarstvo preneha biti hobi in zabava, ampak stroka, ki jo je treba kot vsako drugo obvladati in izpopolnjevati.

V tem obdobju čebelarska društva organizirajo predavanja in okrogle mize ter na ta način prispevajo k boljši izobrazbi naših čebelarjev. Na ta predavanja je pametno povabiti čebelarje, ki še niso člani društva. Prav ti so namreč tisti, ki širijo bolezenske klice ter povzročajo zmedo in preplah na pasiščih. Minulo leto nam je pri tem na pomoč priskočila zakonodaja, saj je s popisom čebelnjakov in pašnim redom pomagala narediti vsaj nekaj reda na terenu.

Sedmega decembra goduje sveti Ambrož, zaščitnik čebelarjev. Živel je od leta 340 do 397. Legenda pripoveduje, da se je Ambrožu še kot dojenčku med spanjem v zibelki na domačem dvorišču na glavo usedel roj čebel. Pestunja, ki ga je varovala, je začela kričati in klicati na pomoč. Ambrožev oče – izkušen čebelar, je ukazal, naj pustijo otroka pri miru, in tako se je roj čez čas dvignil, ne da bi otroka pičila ena sama čebela. Po tem dogodku je oče dal otroku ime Ambrozij. Ambrozija je sicer grška beseda za mano, ki naj bi bila hrana bogov, ki jim je dajala večno mladost in nesmrtnost.

Ambrož je odrasel v slavnega vojskovodjo, postal konzul Ligurije in bil leta 374 izvoljen za nadškofa. Bil je velik pesnik in glasbenik. Posebej so znane njegove tako imenovane ambrozijanske himne. Moderniziral je liturgiko in kult Cerkve posodobil na praktično versko življe-

nje. Njegove norme veljajo v Cerkvi še dandanes in se imenujejo milanski ambrozijizem. Po smrti je bil Ambrozij razglašen za svetnika, naši predniki – čebelarji pa so ga vzeli za svojega zaščitnika. Pri nas čebelarji ta dan zaznamujemo z Ambroževim plesom, ob tej priložnosti pa izberemo tudi čebeljo kraljico.

Tako, s plesom in zabavo, kot se spodobi, končujem pisanja navodil za nakladni panj. Od vsega, kar sem vam napisal v tem letu, naj vsak uporabi toliko, kolikor mu ustreza, in napisano prilagodi svojemu načinu čebelarjenja in okolici, v kateri čebelarji. Kot ljubiteljski čebelar brez slovesa, vendar z določenimi izkušnjami, nisem imel namena učiti tistih čebelarjev, ki vedo o čebelah več kot jaz, ampak jih le spomniti na marsikaj, kar so morda pozabili.

Glede na pozitivne odzive in klice, upam, da so začetniki zvedeli marsikaj koristnega in uporabnega. Dokaz za to, da nisem izumil nič novega, je »Deset čebelarskih zapovedi«, ki so bile že pred več kot stotimi leti objavljene v eni od številok Slovenskega čebelarja. Te so:

1. Hrani čebele pravilno.
2. Imej samo močne panje.
3. Združi slabotne panje.
4. Ne uganjaj pri čebelah nikakih umetnij.
5. Daj čebelam mir.
6. Bodi pri pitanju previden.
7. Jeseni primerno zmanjšaj čebelam prostor.
8. V čebelnjaku imej red.
9. S satovjem dobro gospodari.
10. Ne oddajaj medu za vsako ceno, ampak počakaj dobrega kupca.

Letošnja navodila končujem tudi z željo, da bi veterinarji prihodnje leto znova objavljali svoje strokovne nasvete o zdravstvenem varstvu čebel ter da bi ob njihovi pomoči v prihodnje še bolje čebelarili.

Vsem čebelarjem in njihovim družinam želim veliko sreče, zdravja ter veselja pri delu s čebelami v prihajajočem letu.

KONGRES APIMONDIE 2005 BO V DUBLINU NA IRSKEM od 21. do 26. avgusta 2005

V irski prestolnici Dublin bo od 21. do 26. avgusta leta 2005 potekal mednarodni čebelarski kongres **Apimondia 2005**. Ob otvoritvi kongresa bodo odprli tudi mednarodno čebelarsko razstavo Apiexpo 2005.

Zadnji rok za pošiljanje povzetkov referatov je konec januarja 2005, referate pa je treba poslati do 1. maja 2005. Več informacij lahko dobite na spletni strani kongresa www.apimondia2005.com ali si ogledate internetno stran ČZS www.cebelska-zveza-slo.si.

Na kongresu bodo tudi tekmovanja v izbiri najboljših knjig, filmov, revij, slik, inovacij itd. Razstavni prostor je že skoraj razprodan, organizatorji pa že prejemajo tudi prve prijave udeležencev.

Urednik

BZ BZ
BZ BZ
BZ BZ

Čebelarški kongres

MILAN MEGLIČ

ZANIMIVOSTI Z XXII. MEDNARODNEGA SIMPOZIJA ZA ČEBELARSTVO V GORICI V ITALIJI

Letošnji kongres, ki ga je uspešno organiziral Konzorcij italijanskih čebelarjev Goriške pod vodstvom neutrudnega dr. Luigija Marizze, je potekal pod naslovom »Nova Direktiva EU (2001/110/CE) ter proizvodnja in trženje medu«. V posebno čast so si organizatorji šteli tudi navzočnost generalnega sekretarja Apimondie Riccarda Jannonija - Sebastianinija.

Poleg italijanskih čebelarjev se je kongresa udeležilo tudi precej slovenskih čebelarjev, vodstvo Čebelarške zveze Slovenije pa je zastopal Franc Šivic. Na sejmišču so si obiskovalci v okviru prireditve »Ruralia 2004« lahko ogledali tudi razstavo kmetijskih pridelkov in izdelkov. Čebelarji smo seveda največjo pozornost namenjali razstavljavcem medu in drugih čebeljih pridelkov.

Strokovni del kongresa je obsegal predavanja in poročila, vsa pa so bila simultano prevajana.

V nadaljevanju podajam nekaj zanimivosti posameznih prispevkov.

Dr. Anna Gloria Sabatini (Nacionalni čebelarški inštitut v Bologni, Italija) je predstavila nov italijanski pravilnik o medu, ki ga je Italija sprejela maja letos na podlagi Direktive 2001/110/CE. Poudarila je pomen pravega označevanja medu in možnosti, ki jih ima čebelar, če svoj med še dodatno označuje. Ta pravilnik se pravzaprav ne razlikuje od slovenskega, saj sta oba nastala na podlagi omenjene direktive, zato so slovenski čebelarji, ki so se udeležili predavanja, temo že razmeroma dobro poznali. Ob tem pa je Sabatinijeva opozorila na določbo v pravilniku, ki obravnava le med, ki ga proizvede čebela *Apis mellifera*, in se vprašala, kaj je z drugim medom, npr. z medom čebele *Apis dorsata*.

Dr. Hermann Pechacker (Čebelarški inštitut v Lunz am Seeju, Avstrija) je predavanje začel s slabo novico za čebelarje, namreč, da so pred kratkim na Portugalskem, prvič v Evropi, odkrili malega panjskega hrošča. Nato je predstavil, kako se Avstrija v praksi prilagaja na Direktivo 2001/110/CE in na nove higienske predpise.

Vsak čebelar v Avstriji mora opraviti poseben tečaj o higieni v čebelarstvu, saj s tem zagotavlja dobro kakovost svojih pridelkov. Za izobraževalne programe, ki poudarjajo marketing, uvajanje označbe kakovosti, obvladovanje varo itd., jim je uspelo pridobiti sredstva Evropske unije. V okviru kmetijskega sejma enkrat na leto organizirajo ocenjevanje medu pod naslovom »Zlat medeni sat«. V okviru tega najprej opravijo laboratorijske analize, nato pa sledita senzorična analiza ter podelitev nagrad, ki se je po navadi

udeležijo tudi predstavniki medijev, na koncu pa sta še predstavitev in degustacija nagrajenih vzorcev. Opozoril je, da je treba na nalepki nujno zapisati opozorilo: »Med hraniti v hladnem, temnem in suhem prostoru«, pa tudi, naj čebelar vedno shrani en vzorec medu do izteka roka trajanja.

Dr. H. Pechacker je podal tudi nekaj konkretnih predlogov:

- Vsako leto naj bi v drugi državi v okviru regije Alpe-Jadran pripravili razstavo in ocenjevanje; na sejmu naj bi sodelovali avstrijski, italijanski, slovenski in hrvaški čebelarji, pa tudi čebelarji iz Madžarske. Na ta način bi lahko pridelke primerjali med seboj, in to tudi na mednarodni ravni, zaradi navzočnosti medijev pa bi tudi izboljšali tržne učinke.

- Predvsem na podlagi analize cvetnega prahu bo treba narediti regionalno karakterizacijo medu in obdelati tudi druga merila kakovosti.

- Prizadevati si moramo, da bi med uvrstili v sfero »narravnih zdravil«, saj bi na podlagi tega dosegli dodatne prednosti v trženju.

- Zagotoviti bo treba redno šolanje ter stalno svetovanje čebelarjem in porabnikom.

Kot predstavnik Čebelarške zveze Slovenije je z referatom z naslovom »Slovenija in Direktiva EU 2001/110/CE z dne 20. decembra 2001 – Kako jo sprejemamo slovenski čebelarji« nastopil tudi Milan Meglič.

Dr. Pier Antonio Belletti (Oddelek za biologijo in ekonomiko v agroindustriji Univerze Videm, Italija) je predstavil problematiko cene medu. Leta 2003 in v začetku leta 2004 so bile cene medu v prodaji na drobno v Italiji višje kot prejšnja leta, delno zaradi slabše letine v Italiji ter na Madžarskem in v Romuniji. Cene so se delno zvišale tudi zaradi razmer na svetovnem trgu in prepovedi uvoza medu iz Kitajske v Evropsko unijo. V prihodnje pričakuje malenkostno znižanje cen, to pa utegne povzročiti težave pri poravnavi stroškov pridelave medu. Najbolj bo pri tem oškodovan prav čebelar. Omenil je še, da so lani zaznali občuten uvoz medu iz Romunije, pozneje pa so ugotovili, da je del tega medu izviral iz Kitajske (tej informaciji je pozornost prislunil tudi generalni sekretar Apimondie). V Italiji je poraba medu na prebivalca med najnižjimi v Evropi.

Dr. Dragan Bubalo z oddelka za ribištvo, čebelarstvo in zoologijo Univerze v Zagrebu je po predavanjih na kratko poročal o pravilniku o medu na Hrvaškem, po katerem domačega medu ni dovoljeno mešati z uvoženim. Ko bo tudi Hrvaška vstopila v Evropsko unijo, bo s tem sprejela tudi

novi pravilnik o medu, usklajen z Direktivo EU 2001/110/CE.

Mauro D'Agaro (Univerza Videm) je poročal o krmiljenju čebel s proteinsko hrano v obdobju, ko v naravi ni dovolj cvetnega prahu. Proteinska hrana, ki so jo pripravljali iz mleka, kostanja, soje, kvasa itd., je ugodno vplivala na razvoj in zdravje čebel.

V diskusiji so nato sledila predvsem vprašanja o ozna-

čevanju medu. Eno izmed najbolj zanimivih je bilo, kako označiti med, ki ga bo pridelal italijanski čebelar, če bo svoje čebele peljal na pašo v Slovenijo (v Slovenijo bi seveda prepeljal tudi nekaj zaloge hrane oziroma medu, pridobljenega v Italiji). Odgovor je bil jase: na deklaraciji bo treba navesti, da je to »mešanica medu iz držav članic EU«, kar bo lahko potrdila tudi analiza medu (predvsem analiza cvetnega prahu).

JANEZ MIHELIC in STANE PLUT

MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDOV »SEMIČ 2004«

Uvod

V kulturnem domu Jožeta Mihelčiča v Semiču je bila 23. oktobra slovesna podelitev priznanj čebelarjem, katerih medovi so bili na mednarodnem ocenjevanju v Semiču najboljše ocenjeni. Prireditve, ki se je iz skromnih začetkov razvila v največjo tovrstno prireditev v Sloveniji in se celo razširila čez naše meje, se je udeležilo približno sedemsto čebelarjev iz Slovenije in nekaj deset čebelarjev iz Hrvaške. Izmed povabljenih gostov so se je udeležili namestnik ameriškega veleposlanika Dean Hass in sekretarka veleposlaništva Victoria Tunba ter prevzela priznanje za med, ki ga je za poslani vzorec prejel naš rojak iz Chicaga g. Anton Sever, predsednik ČZS Lojze Peterle in podpredsednik Franc Šivic, direktorica Agencije za kmetijske trge Sonja Bukovec, župan Dolenjskih Toplic Franc Vovk in domači župan Ivan Bukovec. V svojih nagovorih so gostje pohvalili organizatorja, to je priza-

devno domače Čebelarstvo društvo Semič, predvsem predsednika društva Staneta Pluta, za zelo dobro pripravljeno in izvedeno ocenjevanje medov in podelitev priznanj. Vse navzoče je z več nastopi med podelitvami priznanj zabavala glasbena skupina Tihožitje. Po podelitvi priznanj so gostoljubni Belokranjci goste in udeležence tekmovanja povabili še v domače gostišče, kjer so ob zvokih glasbe tudi zaplesali.

Na vprašanja uredništva o tem, kako so potekale priprave na ocenjevanje in kako samo ocenjevanje ter katere nove izkušnje so si pridobili organizatorji, nam je svoje odgovore posredoval predsednik organizacijskega odbora ocenjevanja medov v Semiču, sicer predsednik Čebelarstva društva Semič in »duša« tekmovanja Stane Plut.

Kako so potekale letošnje priprave na ocenjevanje in koliko vzorcev ste prejeli v ocenitev?

Tudi čebelarji iz Zagorja so osvojili letos diplome. Foto: J. M.

Prejemniki šampionov za najboljše tradicionalne sorte slovenske medove. Foto: J. M.

Predsednik ČZS Lojze Peterle je pozdravil prisotne in čestital organizatorjem.

Foto: J. M.

»Priprave na ocenjevanje potekajo že več mesecev pred objavo razpisa ocenjevanja v reviji Slovenski čebelar. Do objave razpisa mora biti že skoraj vse znano v zvezi s sestavo obeh ocenjevalnih komisij, določeni morajo biti termini za rezervacijo ustreznega prostora za delo ocenjevalne komisije, pripravljene objave na spletnih straneh, dogovorjeni dodatni viri financiranja itd. Čebelarji so letos v ocenjevanje poslali 346 vzorcev medu, od tega jih je 181 prejelo zlato, 63 srebrno in 54 bronasto priznanje. Preostali so prejeli priznanja. Poleg slovenskih čebelarjev so vzorce poslali še čebelarji iz Hrvaške, Švedske, Makedonije in ZDA.«

Kako ste poskrbeli za tajnost podatkov med ocenjevanjem?

»Tajnost podatkov med ocenjevanjem je v celoti zagotovljena do zadnjega. Za ta namen imamo v društvu poseben računalniški program, ki onemogoča, da bi med ocenjevanjem kdor koli »škčil«, kakšen rezultat je kdo dosegel. Po končanem vpisu vseh potrebnih podatkov v program in pripravi potrebne dokumentacije za ocenjevanje predsednik komisije za sprejem vzorcev vpiše posebno kodo, s katero onemogoči dostop do imen lastnikov vzorcev, šele potem pa program oz. računalnik prepusti zapisnikarju ocenjevalne komisije. Od tega trenutka so v uporabi samo degustacijske številke, ime sorte ter izmerjen odstotek vode in elektrolitska prevodnost. Predsednik komisije za sprejem vzorcev kodo zapečati v kuvertu in jo odda predsednici ocenjevalne komisije. Po končanem ocenjevanju jo ta odpre, vpiše v program kodo in šele takrat se ob rezultatih razkrijejo tudi imena. Med samim potekom ocenjevanja pa je mogoče dostopati v programu do ocen ocenjevalcev, jih razvrščati itd. Takoj po razkritju lastnikov vzorcev vse rezultate izpišemo na papir v dveh izvodih, te rezultate pa overita predsednica komisije in tudi Čebelarstvo društvo Semič. En izvod ostane predsedniku komisije, drugi pa organizatorju. Sistem je videti precej zapleten, vendar smo ob pisanju Pravilnika o ocenjevanju na ČZS menili, da je to eden od ključnih elementov za verodo-

stojnost sistema ocenjevanja. Bistvo vsega je, da za kodo (šifro) med ocenjevanjem ve samo en človek, tj. predsednik komisije za prevzem vzorcev, in nihče drug. Na vseh dozdajšnjih ocenjevanjih v Semiču je to funkcijo opravljal Stanko Stariha. Ko ta opravi svoje naloge, še pred začetkom ocenjevanja zapusti prostor in od tedaj naprej je ves nadaljnji potek ocenjevanja v pristojnosti predsednika ocenjevalne komisije. Tako predsednik komisije za prevzem vzorcev kot predsednica komisije pa vam lahko zagotovita, da niti predsednik društva, niti predsednik organizacijskega odbora, niti kdor koli drug ni imel vpogleda v seznam imen oziroma ni kako drugače vplival na ocenjevalce in s tem posredno na vrstni red bodisi med ocenjevanjem ali po njem.«

Kako je potekalo samo ocenjevanje vzorcev, kakšne analize so bile opravljene in kje?

»Mednarodna komisija je ocenjevanje izvedla 1. in 2. oktobra. Do tega datuma smo prejeli rezultate analize HMF za 240 vzorcev medu iz Slovenije, druge fizikalno-kemične analize pa so v laboratoriju Kmetijskega inštituta opravili do konca oktobra. V razpisu smo navedli, da bo ocenjen med letošnjega letnika, in to so čebelarji z izjavo ob oddaji vzorcev tudi zagotovili s svojim podpisom. Ugotovili smo, da nekaj vzorcev presega mejo 10mg/kg HMF v medu, kot jo določa Pravilnik o ocenjevanju medu, ta pa je precej strožji od državnega Pravilnika o medu. Zakaj tako? Naš cilj je, da slovenski čebelarji ohranjajo veliko kakovostnejši med, kot to predpisuje državni pravilnik o medu, oz. med vrhunske kakovosti. Zaradi tega pri tem nismo prav nič popuščali. Poleg tega smo v analizo morebitne vsebnosti antibiotikov na Veterinarsko fakulteto poslali precejšnje število vzorcev, predvsem pa vse šampione in druge vzorce, ki so prejeli posebna priznanja, prav tako pa tudi nekaj vzorcev, ki še niso bili kontrolirani na HMF. Te analize so bile opravljene na stroške ČD Semič. Po opravljenih analizah ni bilo razloga, da bi se vrstni red spreminjal, saj so bili vsi testi brezhibni.«

Kdo je osvojil najvišja priznanja?

»Najprej pogledimo k najmlajšim, torej k čebelarjem krožkom. Sodelovali so krožki z OŠ Boštanj, OŠ Črnomelj,

Gregor Lužar iz Doba pri Domžalah je letos osvojil kar dva šampiona za sortna medova.

Foto: J. M.

OŠ Dobje, OŠ Puconci in s Srednje kmetijske šole Grm. Najboljši med so pridelali učenci iz Dragatuša in s tem osvojili posebno priznanje.

Letos so posebna priznanja – šampione prejeli tudi čebelarji, ki so pridelali najboljše tradicionalne slovenske sorte medu. **V tej kategoriji je bil najuspešnejši Gregor Lužar iz Doba**, ki je prejel kar dve prestižni priznanji, in sicer za hojev in smrekov med. Letos je bila letina kostonjevega medu slabša od lanske, najboljši med vsemi 44 vzorci, ki smo jih prejeli, pa je bil vzorec **Andreja Gostiše iz Male vasi pri Ljubljani**. **Šampiona za lipov med je prejel Cvetko Komic iz Dobrovega, Matija Vidic iz Suhorja pri Dolenjskih Toplicah** pa je prejel šampiona za gozdni med. Najboljši **akacijev med** so tudi tokrat pridelali v Hrvaškem Zagorju v Konjščini. Tokrat je bil za **najboljšega ocenjen med Nenada Martinjaka**. Po navadi se prva mesta po sortah ali v skupni uvrstitvi ne ponavljajo, tokrat pa je bilo drugače. Kot kaže, smo Belokranjci najuspešnejši pri pridelavi cvetličnega medu. Že drugo leto zapored je namreč moj vzorec cvetličnega medu zasedel prvo mesto v svoji skupini med 71 konkurenti in prvo mesto med belokranjskimi vzorci, v skupni razvrstitvi pa posebno priznanje za četrto mesto. Drugo mesto je s svojim cvetličnim medom zasedel Zdravko Plut iz Črešnjevca pri Semiču, 3. mesto pa družina Sever iz Metlike. V skupni uvrstitvi je posebno kristalno priznanje za tretje mesto prejel **Branko Planinšček iz Nebla pri Dobrovem za akacijev med**, drugo mesto je s hojevim medom zasedel Gregor Lužar, najvišje število točk 32,67 od 33 možnih pa je za akacijev med osvojil Nenad Martinjak. Zanimivost letošnjega ocenjevanja so bili štirje vzorci, ki so po končanem ocenjevanju dosegli enako število točk – to je 32,33. Komisija je seveda, ne da bi poznala imena lastnikov vzorcev, v skladu s Pravilnikom o ocenjevanju izvedla še drugi krog ocenjevanja in določila omenjeni vrstni red. Med že omenjenimi naj omenim Nedeljka Bajta iz Kojškega, ki je bil z vzorcem akacijevnega medu v konkurenci za drugo do četrto mesto, a mu je komisija na koncu prisodila skupno peto mesto.

Kaj ste se novega naučili in ugotovili oz. katere nove izkušnje ste si pridobili letos pri izvedbi tekmovanja?

»Organizacija tako velikega ocenjevanja je vsako leto posebna preizkušnja. Pri pripravi vzorcev za ocenjevanje in med ocenjevanjem so vsi vzorci enakovredni. Vedno se kaj novega naučimo in vedno to tudi uporabimo pri organizaciji prihodnjega ocenjevanja. Tako smo za letošnje ocenjevanje posodobili računalniški program in si s tem olajšali delo. Kot kaže, smo uspešno reorganizirali podelitev priznanj in jo podprli s sodobno tehnologijo. Seveda je skoraj vsako leto nekaj težav s čebelarji, ki menijo, da je njihov med najboljši, ko pa prejmejo rezultate, razočarani ugotovijo, da so drugi boljši od njih. Zavedati se je treba, da je konkurenca vedno močnejša in da so ponekod veliko pozornosti namenili izboljšanju kakovosti medu.«

Kako ste zadovoljni z rezultati in kakovostjo poslanih vzorcev?

»Komentar skoraj ni potreben. Več kot polovica uvrščenih vzorcev je prejela zlato priznanje, to pa že samo po sebi pove veliko. Morda kdo poreče, da sploh ni težko dobiti takega priznanja. Naj poskusi sam in lahko bo ugotovil, da je komisija stroga in kaznuje sleherno pomanjkljivost. Nekaterim gredo ocenjevanja medu po državi »v nos«, zato skušajo zmanjšati njihovo kakovost in pomen. Naj dodam le to, da komisije pri ocenjevanju ne vodijo nikakršni ekonomski razlogi, zato lahko strokovnjaki, ki so njeni člani, rečejo bobu bob ali morda bolje medu med. Torej med, ki je prejel zlato priznanje, si to brez dvoma tudi zasluži.«

Katere so najpogostejše napake čebelarjev pri pridelavi in pripravi vzorcev?

»Še vedno so največje težave pri določanju sorte. Ljudem povzročajo težave že osnovna delitev na cvetlični in gozdni med. Če pa uporabljajo instrumente, morajo biti ti umerjeni v pristojnem laboratoriju, saj že menjava baterije lahko povzroči napačne rezultate. Druga težava je čistost vzorcev. Sate je najboljša shramba za med, ko je med že nalit v kozarce, pa vanj nikakor ne sodijo delci voska. Tretja pogosta napaka je, da smo čebelarji preveč radodarni, tako da npr. v 370 ml kozarec natočimo 0,5 kg medu, to pa je preveč. Tak kozarec je nalit do vrha in med se pri raztezanju pri nekoliko višji temperaturi pcedi izpod pokrova. Problem je tudi označevanje. Morda smo se le navadili na etiketo pisati lot, a zelo dvomim, da o tem vsi vodijo ustrezno evidenco. Čebelarji smo tudi zelo domiselni pri uporabi nazivov medu na etiketi, kot kaže po najnovjšem tolmačenju kmetijskega ministrstva, pa je velik del teh nazivov napačen. Nekateri tudi odločno nasprotujejo uporabi datuma uporabnosti. Glede tega je predpis povsem nedvoumen in ne kaže nam nič drugega, kot da se čim prej navadimo »manir«, ki veljajo v Evropski uniji.«

Kakšne akcije (poleg posebnih nalepk na kozarce z medom) načrtujete za propagiranje tekmovanja in najboljše ocenjenih vzorcev?

»Čebelarjem so na voljo posebne nalepke za označevanje medu, s katerim so dosegli uspeh. Precej govora je bilo o ocenjevanju samem v medijih. V javnosti so zelo odmevna tudi mnenja gostov, ki se udeležijo prireditve. Poleg tega so šampionski nazivi podeljeni po državi in čebelarji lahko to izrabijo – in to tudi počnejo – za promocijo v lokalnih medijih.«

Ali ste predlagali kakšne spremembe pri izvedbi tekmovanja oz. ali je bilo o tem slišati kaj pripomb?

»Člani komisije predlagajo, da bi v pravilnik vnesli možnost prekategoriziranja vzorca iz ene sorte v drugo, če bi bilo očitno, da se je čebelar zmotil. Takšen vzorec ne bi dobil točk za pravnost sorte, dobil pa bi lahko veliko boljše oce-

no, kot jo dobi sicer. Seveda bi moral čebelar ob prijavi takšen poseg dovoliti.«

Vaša ocena tekmovanja in načrti za naprej?

»V izvedbo ocenjevanja je treba vložiti veliko časa ter zavzetega in odgovornega dela celotne ekipe, in to od priprave razpisa do podelitve diplom. Ves čas se je treba zavedati, da so za vzorci čebelarji, ki so med pridelali z veliko ljubezni. Nekaterim morda zmanjka nekoliko znanja, a to je mogoče popraviti. Z nekaj manjšimi nasveti je mogoče narediti zelo veliko. Z izobraževanjem ocenjevalcev, ki jih v državi zelo primanjkuje, pa bi dobili na terenu strokovnjake, ki bi lahko širili svoje znanje v okoljih, v katerih živijo, in bi bili bližje čebelarjem. Morda se najde tudi kdo, ki meni, kako dober in lahek zaslugek je organizacija ocenjevanja. Zavedati se je treba, da računica ni tako preprosta, da bi lahko število vzorcev pomnožili s kotizacijo. Večina dela je opravljena zastonj in le takšnim zanesenjakom in pomoči donatorjev se lahko zahvalimo, da je končni račun pozitiven; v nasprotnem bi bila kotizacija lahko tudi nekajkrat višja, ocenjevanje pa bi zaradi majhnega števila udeležencev izgubilo svoj pomen.

Iz tuje literature

Iz angleščine povzel
JANEZ GREGORI

PANJSKI HROŠČ – VSE VEČJA GROŽNJA

Čebelarji in z nami čebele se z največjimi napori bojume proti različnim težavam, med katerimi sta najhujši varoza in huda gniloba, včasih pa lahko k njima uvrstimo še nose. V zadnjih mesecih pa nam vse bolj grozi še nova nevarnost, to je panjski hrošč, ki lahko v panjih povzroči pravo razdejanje. Med našimi čebelarji že nekaj časa kroži kasetna s kratkim filmom o tem škodljivcu, tako da so si jo ogledali že v številnih društvih. Ko to gledaš, te res lahko samo stisne pri srcu. Še pred kratkim se nam je ta problem zdel zelo oddaljen, saj so se z njim ubadali na drugih celinah, v Evropi pa še ni bil znan. V prejšnji številki Slovenskega čebelarja pa smo že lahko prebrali šokantno novico, da so panjskega hrošča našli na Portugalskem. Iskreno upajmo, da nam bo s tem škodljivcem prizanešeno, vendar tega nihče ne more zagotoviti. Da bi bili na panjskega hrošča čim bolj pozorni, je prav, da se čebelarji z njim pravočasno čim bolj seznanimo.

V najnovejši številki čebelarjeve revije *Bee World* (Svet čebel) je W. M. Michael Hood objavil temeljit članek o vsem, kar je doslej znanega o panjskem hrošču. Povzemimo poglobljene informacije, ki naše čebelarje ta hip najbolj zanimajo.

Od donatorjev naj posebej omenim podjetje Rogaška Dekor, d.o.o., iz Kozjega, ki je tako kot vsa leta doslej prispevalo priznanja iz kristala, družbe Krka, d.d., iz Novega mesta, IMP promont elektro, d.o.o., iz Novega mesta, ABB, d.o.o., iz Ljubljane in Horizont inženiring iz Sevnice.

Čeprav nam je pomoč v obliki denarnih ali materialnih sredstev zelo dobrodošla in potrebna, lahko trdim, da so največji donatorji domači čebelarji. Posamezniki so opravili zelo veliko prostovoljnih ur dela, ki jih bomo še ovrednotili, lahko pa rečem, da so nekateri posamezniki (vsak posebej) opravili tudi za približno dvesto tisoč tolarjev dela. Zahvaljujem se vsem, ki so kakor koli prispevali k realizaciji ocenjevanja, saj ga brez njihove pomoči v takšnem obsegu in obliki ne bi mogli izvesti.

Oceno ocenjevanja postavljajo čebelarji. Glede na to, da je bil odziv letos tako velik in da se je tudi podelitve udeležilo izjemno veliko število čebelarjev, je ocenjevanje brez dvoma uspelo. To pa predvsem pomeni, da čebelarji zaupajo tako organizatorju kot ocenjevalni komisiji.«

Organizacija tako velikega ocenjevanja je gotovo velik organizacijski zalogaj, zato si organizatorji in vsi, ki so pri organizaciji pomagali, predvsem pa domači čebelarji, zaslužijo vse pohvale in priznanje.

Razširjenost – Do junija leta 1998 je bil panjski hrošč, *Aethina tumida* Murray, znan samo v Afriki, kjer je naravno razširjen in kjer je njegova »domovina«. Do oktobra 2003 so njegovo razširjenost ugotovili v večini držav podsaharske Afrike, na severu pa v Egiptu.

Junija 1998 so panjskega hrošča našli v čebeljih družinah na Floridi v Združenih državah Amerike. Izkazalo pa se je, da so ga že novembra 1996 in oktobra 1997 opazili v Južni Karolini, vendar ga niso prepoznali, zato so osebkke tega hrošča shranili v študijsko zbirko žuželk. Panjski hrošč se je hitro razširil na številna območja ZDA, tako da so decembra 2003 njegovo navzočnost ugotovili že v skoraj vseh državah Združenih držav, ki ležijo vzhodno od Teksasa.

Avgusta 2002 so ga odkrili v Manitobi v Kanadi. Tedaj so ugotovili, da je bil tja zanesen s pošiljko voska iz Teksasa. Hitro so ukrepali, da se kaj takega ne bi ponovilo.

Oktobra 2002 so panjskega hrošča odkrili v Richmondu, severozahodno od Sydneyja v Avstraliji. Kolikor je znano, je zdaj na tej celini razširjen samo v bližini vzhodne obale, na štirih območjih v okolici Sydneyja, severneje pa na enem območju v bližini Brisbana v Queenslandu.

Panjski hrošč pri čebeli moleduje za brano.

S prijaznim dovoljenjem revije Bee World in avtorja. – Foto: W. M. M. Hood.

In v Evropi? Prvi primer je že na začetku omenjena novica o tem, da so ga našli na Portugalskem.

Biologija – Odrasel panjski hrošč je dolg povprečno 5,7 mm, širok pa 3,2 mm. Velikost odraslih niha, to pa je verjetno odvisno od količine razpoložljive hrane in od podnebja. Odraslih samic je nekoliko več kot samcev. Odrasli panjski hrošči so vztrajni letalci, ki lahko preletijo tudi po več kilometrov, zato se tudi naravno razmeroma hitro širijo. Letajo pred mrakom ali po njem, ugotovili pa so, da samci zletajo nekoliko prej kot samice. Domnevajo, da panjske hrošče privabljajo vonj po čebeljih družinah v panju in feromoni hroščev, vendar jim teh še ni uspelo določiti.

Panjski hrošči spolno dozori približno teden dni potem, ko prilezejo iz zemlje. Kot ocenjujejo, samica izleže od 1.000 do 2.000 jajčec ter jih položi neposredno v celico z obnožino ali na zalego, če ji delavke tega ne preprečijo. Opazovali so, da so samice polagale jajčeca na pokrito zalego skozi luknjice, ki so jih zgrizle v pokrovce, ali celo skozi luknjico, ki so jo v celico s pokrito zalego zgrizle skozi steno sosednje prazne celice.

Jajčeca, ki jih panjski hrošč polaga v skupinah, so biser-nato bela, dolga približno 1,4 mm in široka 0,26 mm. Če je družina v panju močna in samice ne morejo priti do zalege, odlagajo jajčeca v špranje in razpoke okoli gnezda. Večina jajčec se izleže po treh dneh, vendar se ta čas, odvisno od relativne vlage, lahko podaljša celo na šest dni.

Ličinka panjskega hrošča je smetanasto bele barve. Stopnja ličinke traja povprečno 13,3 dni v čebelji družini, potem pa še tri dni v zemlji. Kot poročajo, lahko ob ugodnih razmerah stopnja ličinke traja vsega 5–6 dni. Ko ličinka doraste, je dolga približno 1 cm. Pri slabši hrani se ličinke razvijajo počasneje in so manjše. Odrasle ličinke zapustijo panj pozno zvečer, od 19. do 22. ure, najbolj množično pa ob 21. uri. V čebelnjakih ima ključno vlogo pri razvoju ličink panjskega hrošča relativna vlažnost, ta ugotovitev pa je pomem-

na predvsem za načrtovanje učinkovitega zatiranja tega škodljivca.

Ko odrasle ličinke panjskega hrošča zapustijo panj, gredo v zemljo, kjer se zabubijo. Stopnja bube traja približno osem dni, videti pa je, da se ženske osebk zabubijo nekoliko hitreje kot moški. Mlade bube so bele do rjave, to pa je najpogosteje odvisno od vlažnosti zemlje in ne toliko od njene sestave. Bolj suha zemlja zmanjšuje uspešnost zabubljenja, uspeh pa je velik na vlažnih območjih. Glede na to lahko največje težave s panjskim hroščem pričakujemo na območjih, na katerih je vlažnost zemlje celo leto visoka, in to ne glede na njeno sestavo. Vlažnost zemlje je omejujoč dejavnik, ki določa, kako uspešno se razvija populacija hrošča. V tem tiči tudi odgovor na vprašanje, zakaj panjski hrošč ne ogroža čebel na suhih in polsuhih območjih Afrike. Ugotovili so tudi, da zelo zbita zemlja zmanjšuje uspešno zabubljenje ličink.

Raziskovali so tudi življenjsko dobo panjskih hroščev v panju in zmožnosti njihovega razmnoževanja. Odrasli hrošči, ki so jih hranili z medom in pelodom, so živeli od 180–188 dni, če pa so jih hranili samo z medom, so živeli 176 dni, vendar se niso razmnoževali. Pomembna je ugotovitev, da so hrošči, ki so prilezli iz zemlje, brez hrane in vode preživeli sedem dni. Glede na to lahko torej na novo izleženi hrošči več dni iščejo primerno čebeljo družino ali kakšen drug vir hrane. Panjski hrošči prezimijo samo kot odrasli, zadržujejo pa se v gnezdu, kjer so na toplem in preskrbljeni s hrano.

Odrasli panjski hroščki in njihove ličinke se hranijo predvsem z medom, obnožino in zalego.

Vedenje čebel – Zelo pomembno je vedenje čebel do tega panjskega vsiljivca. Pri evropski medonosni čebeli (*Apis mellifera*) je opaziti pomanjkanje vedenjskih potez, kakršne imajo afriške, ki lahko sobivajo s panjskim hroščem. Zato se pri evropskih čebelah pojavlja množično propadanje čebeljih družin, saj vsiljivcu podležejo celo močne družine.

Zanimivo je, da čebele panjske hrošče zadržujejo v ujetništvu. To je verjetno prva obramba pred panjskimi vsiljivci, predvsem če je njihovo število še majhno. Čebele stražarke zadržujejo hrošče v nekakšnih zaporih iz propolisa, pri nakladnih panjih navadno v notranjih vogalih pokrova, in jim preprečujejo, da bi od tam pobegnili. Na ta način verjetno preprečujejo njihovo razmnoževanje. Čebelar pa lahko zmoti te naravne kontrolne mehanizme. Ko odpira panje in v njih opravlja dela, hrošči pobegnejo iz ujetništva in v družini povzročijo stresno stanje.

Afriške čebele so znane po tem, da proizvajajo zelo veliko propolisa in da z njim zamažejo vse špranje v gnezdu ter na ta način od tam izločijo hrošče. Za evropske čebele ugotavljajo, da proizvedejo štirikrat manj propolisa, kot npr. kap-ske čebele. Podobno kot afriške čebele zadržujejo hrošče v ujetništvu, vendar pri njih ta vedenjski vzorec ni tako izražen, to pa je mogoče posledica uporabe manjših količin propolisa.

Opazovali so, kako so čebele hranile ujete hrošče, kar je verjetno posledica t. i. vedenjskega prikrievanja (vedenjska mimikrija). Hrošči s svojimi tipalicami vztrajno trepljajo če-

belji rilček, to pa verjetno prevara čebelo, da začne hraniti moledujočega lačnega hrošča.

Pri afriških čebelah so opazili, da so veliko bolj agresivne do panjskih hroščev, ki se prosto gibljejo po panju, kot to velja za evropske. Pri prvih so opazovali tudi izrazitejši čistilni nagon pri odstranjevanju jajčec hroščev iz pokrite zalege, to pa je verjetno eden od pomembnih mehanizmov za doseganje odpornosti proti nadležnežu. Prav tako tudi redno odstranjujejo izpostavljeni jajčeca in ličinke. Pomembno je, da raziskovalci tudi pri evropskih čebelah odkrivajo nagon po odstranjevanju hroščevih jajčec s pokrite zalege. Kako čebele odkrijejo jajčeca tega škodljivca na pokriti zalegi, pa še vedno ostaja skrivnost.

Medonosne čebele v Južni Afriki so znane po tem, da zapustijo gnezdo, če se število hroščev v njem preveč poveča. Rezultati preučevanj evropskih čebel so tudi pokazali, da so pripravljene zapustiti domovanje, če se število hroščev v gnezdu preveč poveča.

Gospodarski pomen – Na južnih območjih Afrike ima panjski hrošč le majhen gospodarski pomen, saj grozi samo oslabelem družinam. Tamkajšnje močne družine lahko same preprečujejo razmnoževanje panjskega hrošča v svojih panjih. Nasprotno pa je napad hrošča v jugovzhodnem delu ZDA prizadel tudi zelo močne čebelje družine. Panjski hrošči se hranijo predvsem z medom, pelodom in zalego v čebeljem gnezdu. Pogosto povzročijo propad družine ali to, da družina zapusti panj. Zaradi iztrebkov hroščevih ličink, ki vrtajo rove tudi v mediščih, se začne med kvariti in je neužit. V propadli družini je satje pokrito s sluzastim, fermentiranim medom.

Izgube, ki jih pripisujejo panjskemu hrošču, so v ZDA velikanske. Te so bodisi posledica propada družine ali posledica škode, ki jo panjski hrošč povzroči v mediščih panjev. Nekateri poklicni čebelarji v ZDA so že v prvih nekaj letih po odkritju hrošča poročali o izgubah več tisoč družin in zalog medu v panjih. O škodi poročajo tudi iz Avstralije, vendar ta ni tako velika kot v nekaterih delih ZDA. Verjetno je to posledica zadnjih sušnih let, ko je bilo razmnoževanje in širjenje hrošča ovirano.

K širjenju panjskega hrošča je pripomoglo trgovanje s čebeljimi družinami in z maticami, tako na kratke razdalje kot tudi čez morja. Zato so ponekod, na primer v Veliki Britaniji, že prepovedali kakršen koli vnos čebel z okuženih območij.

Pri širjenju panjskega hrošča pa ne smemo zanemariti še ene pomembne grožnje. S poskusi so dognali, da hrošči lahko preživijo tudi pri drugi hrani, npr. na sadju. Tako lahko ob taki alternativni hrani preživijo tudi na območjih, na katerih ni čebeljih družin. Ker panjski hrošči preživijo več dni tudi ob hranjenju z različnim sadjem, obstaja resna nevarnost, da bodo s tovarni sadja preneseni na velike razdalje, v različne, za zdaj še ne okužene dele sveta.

Na območjih, na katerih čebelarji prevažajo družine, ki so že okužene s panjskim hroščem z ene lokacije na drugo, lahko za njimi v zemlji ostane veliko število hroščevih bub. Ko

se te izvalijo, iščejo primerne vire hrane. Na srečo je videti, da je panjski hrošč vezan na čebelje družine, in če izleženi osebk ne dobijo nove gostiteljske družine, verjetno propadejo.

Nadzor nad panjskim hroščem – Na območjih, na katerih se že spopadajo s panjskim hroščem, intenzivno iščejo možnosti, kako škodo vsaj omejiti, če že ne povsem odpraviti. Biološko se ga skušajo rešiti na številne načine. Raziskujejo različne glive, ki so za hrošča smrtne, iščejo primerne gliste, zajedavske ose in muhe, plenilske vrste, kot so nekatere mravlje, da bi se lotile hroščevih ličink in bub v zemlji.

Pomembno je, da so čebelje družine kolikor mogoče močne in da je okolica čebelnjaka čim bolj čista. Predvsem ne sme biti raztresenega nič takega, kar bi lahko bila hrana za hrošča. Pozornost je treba namenjati različnim pitalnikom, saj so ti zelo primerna skrivališča za hrošče. To so lahko tudi različno velike dodajalne matičnice. Odrasli hrošči in ličinke lahko zlezajo v matičnico, v kateri je samo matica, in so tako zavaroani pred čebelami. Čebelnjak ali stojišče panjev je treba postaviti na območja z najbolj suho zemljo.

Hrošča zatirajo tudi z različnimi kemičnimi sredstvi. Med drugim preizkušajo tudi sredstva, s katerimi bi uničevali ličinke in bube hrošča v zemlji. Z njimi škropijo zemljo pred panji. V panje nameščajo posebne pasti, npr. prepognjeno lepenko, ki je primerno skrivališče za hrošče. Na notranji strani je lepenka namazana s sredstvom, ki zastupi skrivače. Pomembne uspehe dosegajo tudi z nameščanjem feromonskih pastí, ki privabljajo samce hrošča.

Preizkušajo zelo različne načine fizičnega uničevanja hroščev, od vakuumskih črpalk, s katerimi lovijo hrošče, do preprostega mečkanja hroščev s čebelarškim orodjem. Preizkušajo tudi različne pasti, od takih, ki so skrivališče za hrošča, do različnih vab, v katerih preizkušajo zelo različne snovi, med njimi tudi pivo in kis.

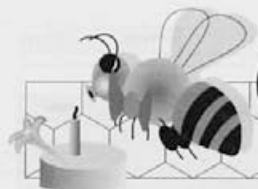
Sklepi – Panjski hrošč se je že naselil na novih območjih sveta, pričakujemo ga lahko povsod, kjer živijo čebele iz rodu *Apis*. Zelo velik problem lahko postane na območjih, ki so primerna za njegovo razmnoževanje. Sposoben pa je preživeti v katerem koli delu sveta, razen v puščavah ali na polarnih območjih.

Uspešno zoperstavljanje tej nadlogi mora vključevati dobro čebelarško prakso, ki temelji na zdravih in živalnih družinah. Na območjih, ki so ugodna za razmnoževanje panjskega hrošča, se bodo verjetno občasno pojavljali množično ter prizadeli tudi močne družine. Rodovitnost hrošča je verjetno tesno povezana s krajavnimi okoljskimi razmerami, kot so padavine, temperatura ter vlažnost in zbitost zemlje. Različne čebelje bolezni in zajedavci bodo še povečali probleme s hroščem. Številni naporji v iskanju učinkovitega in varnega načina zatiranja panjskega hrošča bodo čebelarjem omogočili različne možnosti za obvladovanje tega panjskega škodljivca.

Vir:

WM Michael Hood, 2004: The small hive beetle, *Aethina tumida*: a review. Bee World 85(3): 51-59.

FRANC ŠOLAR,
predsednik ČD Laško

EVSTAHIJ KRAŠOVEC – 90-letnik

Slavlencu g. Evstahiju Krašovcu (desno) je čestital predsednik ČD Laško g. Franc Šolar.

Kar težko je začeti pisati o pravi čebelarški grči, ki bi jo rad na kratko predstavil tistim, ki niso imeli te sreče, da bi ga spoznali, bodisi kot čebelarja bodisi kot krajana Laškega. O Evstahiju ni mogoče pisati na kratko, kajti v njegovih 90 letih, ki jih preživlja polno in plodovito, se je nabralo toliko, da bi bilo o njem mogoče pisati v nadaljevanjih.

Evsti, kot ga imenujemo, se je rodil v veliki čebelarški družini v Tevčah pri Laškem prav v prvem letu 1. svetovne vojne. Da ne bo navaden otrok, so vedeli že v ranem otroštvu, kajti že kot osnovnošolca so zanimale očetove čebele, ker pa oče ni imel posluha za njegove muhe, se je odločil, da bo gojil čmrle. In tako je že pri 11 letih postal rejec čmrlejev, to pa je očetu dalo misliti, zato mu je napolnil panj.

Čebelarstvo je počasi širil do 2. svetovne vojne. Vojna ga je vzela čebelarjem, saj so ga najprej odpeljali v taborišče, pozneje pa se je bojeval na različnih bojiščih po Kozjanskem.

Po vojni se je naselil v Laškem in ob službi na železnici gojil tudi čebele; včlanil se je v ČD Laško in ČZS, naš član pa je še dandanes. Evstahij je zdaj najstarejši član našega društva tako po svoji starosti kot tudi po čebelarstem

stažu. Kljub letom še zdaj čebelari s tremi panji. Pravi, da slabo vidi in slabo sliši. Na vprašanje, kako lahko dela pri čebelah pa pravi, da jih ni treba niti videti niti slišati, saj jih je mogoče dobro čutiti.

Evstahij je bil vse od začetka, ko se je po 2. svetovni vojni priključil čebelarstemu društvu, pravi motor društva. V njem in nekdanji MČZ Celje je opravljal vse mogoče funkcije. Samo predsednik ni bil nikoli. Da je društvo tako uspešno delovalo, je morda prav njegova zasluga, saj je bil društveni gospodar, preglednik za čebelje bolezni in promotor čebelarstva. Poznamo ga tudi kot neutrudnega mentorja šolskega krožka, saj je bil mentor številnim, ki smo se s čebelami srečali nekoliko pozneje. Svoje veliko znanje o čebelarstvu je nesebično razdal in tisti, ki smo imeli srečo, da smo se z njim srečali dovolj zgodaj, smo mu za to neizmerno hvaležni.

Evsti je svoje življenje popolnoma podredil čebelarstvu, to pa je včasih občutila tudi njegova družina, vendar mu je kljub temu stala ob strani in ga podpirala. Bil je pravi borec za dobro čebelarstva in mlajši se radi pošalimo, da je maskota našega društva. Prav zaradi njega in njemu podobnih smo dolžni nadaljevati boj za ohranitev naše kranjske čebele in čebelarstva na Slovenskem. Za svoje nesebično delo je prejel vsa tri odličja Antona Janše.

Pred dnevi, ko nas je povabil, da skupaj z njim praznujemo njegov visoki jubilej, se mu je storilo milo, ker mi ni mogel obljubiti svoje pomoči pri vodenju društva, kajti kadar koli mi je bilo težko, sem prav od njega vedno dobil spodbudno besedo.

Da pa je čebelarjenje tudi zelo nevarna zadeva, ve prav on. Njegove čebele so ga namreč izneverile in roj je pristal na sosedovi smreki, veliko previsoko, da bi ga lahko ogrebel. Evsti, ki je ogrebel na stotine rojev, ni bil presečen. Le pozabil je, da je star 80 let in da lestev, še zlasti, če je prekratka, ni več primerno orodje za njegove podvige. Lestev je spodneslo pod njegovo težo in Evsti je s kakih 4 metrov pristal na betonu pod smreko. Bilo je zelo hudo, vsi smo ga že skoraj odpisali, kajti udarec v prsni koš je bil strašanski. Vendar Evsti ne bi bil Evsti, če ne bi preživel tudi te izkušnje, in ko smo že mislili, da ga bo padeč pri 80 letih odvrnil od čebel, smo se zmotili – Evsti je svoje čebelarstvo še povečal.

Kot sem omenil, čebelari tudi pri 90., pa nič ne kaže, da bi se naveličal.

Evstahij gre novim dogodivščinam naproti. Čebelarji pa mu želimo še veliko zdravih in prijetnih let.

Izkušnje naših čebelarjev

JANEZ MIHELIC

SLOVENSKI ČEBELARJI NA POTOVANJU PO ITALIJI

V začetku oktobra se je približno petdeset čebelarjev iz vseh koncev Slovenije v organizaciji Akademskega čebelarškega društva z avtobusom odpravilo na obisk k italijanskim čebelarjem v okolico Vidma in Benetk. Odličen program sicer dvodnevnega potovanja je pripravil g. Franc Šivic, podpredsednik ČZS ter dober poznavalec Italije in italijanskih čebelarjev. Na poti je bil tudi naš prevajalec in vodnik, ki obvlada področje čebelarstva.

Najprej smo obiskali dr. Frilija, predstojnika oddelka za Agrobiologijo na univerzi v Vidmu. Na tem oddelku deluje tudi sektor za varstvo rastlin, v okviru tega pa tudi skupina za preučevanje čebel. To je razumljivo, saj je zaščita rastlin zaradi problema zastrupitev v tesni povezavi s čebelami. Lani so ustanovili čebelarški laboratorij za analize medu in čebeljih boleznih. V skupini za čebele deluje več mladih raziskovalcev pod vodstvom dr. Norberta Milanija. Skupina je v Italiji in tudi v Evropi znana po svojih raziskovalnih dosežkih, predvsem na področju raziskav pršice varoe, zlasti feromonov, ki privlačijo varoo, po določanju sortnosti medu na podlagi cvetnih prahov, izdelavi kart medenja ob pomoči satelitske navigacije, oprashačanju kmetijskih rastlin ter po uvajanju alternativnih načinov zatiranja varoe v prakso.

Sprejela sta nas dr. Frili in dr. Milani. V uvodu sta poudarila, kako pomembne so raziskave za razumevanje življenja čebel ter za boj proti boleznim in zajedavcem, saj je na tem področju še veliko neznan, to pa zavira pripravo učinkovite strategije za njihovo zatiranje.

Kot primer sta navedla ugotovitev, da je za oprashačev hektarja površin, zasajenih s kivijem, potrebnih precej več, to je od 10 do 14 čebeljih družin, kot za jablane. Ker pa kivi med cvetenjem ne medu, so razvili metodo škropljenja cvetov kivija z redko sladkorno raztopino in tako povečali obisk čebel in s tem tudi učinkovitost oprashačevanja. Na ta način so zelo povečali pridelek in velikost plodov. Italijanski sadjarji plačujejo čebelarjem za oprashačevanje kivija celo po 45 evrov na panj, za jablane pa le približno 20 evrov. Imajo celo posebno službo, ki sadjarjem posreduje podatke o prostih čebeljih družinah za oprashačevanje. Seveda pa največjo skrb namenjajo raziskavam varoe. Dr. Francesco Nazzi nam je nato predaval o raziskavi, ki je pokazala, katera substanca privlači varoo v nepokrite celice, preden jih čebele pokrijejo. Na podlagi te raziskave bodo skušali izdelati tako imenovano kemično pasto za varoo. Določili so tudi kemično snov, ki odbija varoo, tako da bi ta lahko postala eno izmed sredstev v boju proti temu zajedavcu.

Za raziskave ima univerza na voljo sto panjev. Imajo tudi posebno dvorano z umetno svetlobo ter z umetnimi viri medičine in cvetnega prahu. V njej lahko opravljajo raziskave na aktivnih čebelah in zalegi tudi pozimi, saj čebele normal-

no izletavajo. O sodelovanju univerze, laboratorija in čebelarške organizacije je govoril Giorgio Della Vedova. Povedal je, da je sodelovanje zelo dobro. V deželi Furlanija - Julijska krajina imajo Čebelarški konzorcij, v katerega so po zakonu obvezno vključeni vsi čebelarji, to pa jim omogoča resno pospeševalno delo. Sestavljajo ga štiri čebelarške organizacije: Tržaška, Videmska, Pordenonska in Goriška. Vanje je vključenih 1.600 čebelarjev, ki čebelarijo s približno 25.000 čebeljimi družinami. Konzorcij v povezavi z laboratorijem in oddelkom za čebele na univerzi čebelarjem ponuja pomoč na vseh področjih, od čebelarške tehnologije, boja proti boleznim, promocije čebeljih pridelkov in kontrole kakovosti, na področju optimalne izbire paš in oprashačevanja do pomoči pri prodaji čebeljih pridelkov. Čebelarje na posebnih delavnicah pripravljajo na uporabo alternativnih metod v boju z varoo, čeprav šestdeset odstotkov čebelarjev še vedno uporablja kumafoš in fluralinat. Od alternativnih metod pa uporabljajo sredstva s timolom (apigard) in oksalno kislino. Kot se je pokazalo, je največji problem v tem, da matice pri njih zalegajo tako rekoč celo zimo, še zlasti matice italijanske pasme, zato se nagibajo h gojenju kranjske čebele, ki pozimi preneha zalegati. Kupujejo jih na Tirolskem, pa tudi v Sloveniji. Po večini pa čebelarji s križanko med kranjsko in italijansko podvrsto medonosne čebele, ki jo nekateri imenujejo furlanka. Ogledali smo si tudi stojišče čebel, ki so jih zdravili z gelom z dodatkom timola. Na pogled so bile čebele videti brez varoe, družine pa ne preveč močne.

Iris Bernardineli nas je seznanila z računalniškim programom, s katerim ob pomoči satelitske zaznave lege stalnih čebeljakov določajo optimalno izrabo posamezne paše glede na število medovitih dreves in gostoto stacionarnih čebeljih družin. Program je zelo zanimiv in uporaben zlasti pri določanju stojišč za prevozne čebeljake. Paše na tem območju so po večini nektarne, gozdni med pridelujejo le na posameznih stojiščih, postavljenih na hribovitih območjih z višjo nadmorsko višino.

Iz Gorice smo se nato odpeljali proti Benetkam. Popoldne smo se ustavili v poklicnem čebelarstvu Apicoltura Marcon ali Čebelarstvo Marcon v bližini Trevisa. Že ob prihodu smo lahko opazili, da gre za zelo urejeno srednje veliko čebelarstvo. V prvem delu stavbe je zelo lepo urejena čebelarška trgovina, v kateri so na voljo domači čebelarški izdelki in tudi izdelki drugih čebelarjev, čebelarška oprema, bioizdelki, različna naravna kozmetika in še veliko drugega. Pod trgovino so prostori za točenje, skladiščenje in pakiranje medu, termokomore, stroji za izdelovanje kremnega medu in podobno. Vse je urejeno po visokih higienskih standardih, v prostorih pa je moderna čebelarška oprema, seveda iz nerjavečih materialov.

Sedemstani praiščki pripravljene za prevoz in spomladi za prodajo.

Foto: J. M.

Na stavbo, v kateri je trgovina, se naslanja proizvodni objekt, v katerem izdelujejo satnike, panje in satnice. Lastnik čebelar se je usmeril predvsem v pridelavo medu, saj ima več kot sedemsto panjev, ter v narejanje in prodajo mladih čebeljih družin. Na leto proda od sedemsto do tisoč mladih čebeljih družin na petih satih. Matice kupuje avgusta, ko formira mlade družinice, in to samo z enim satom zalege in enim mednoobnožiskim satom ter s tremi sati s satnicami. Na zgornje letvice satov položi sladkorno testo, da čebele gradijo satje. Ker imajo družinice mlade matice, je gradnja teh kljub majhnemu številu čebel zaradi toplega podnebja kar hitra. Družinice se do jeseni razvijajo doma, pozimi jih odpelje nekoliko niže proti jugu, v Toskano, kjer je zima mila in kjer v tem letnem času cveti grm jagodičevcev. Tako imajo čebele spomladi, ko jih proda, veliko mladih čebel. Cena takšne družine je 60 evrov. Samo za te narejence potrebuje skoraj pet tisoč novih satov na leto, zato jih izdeluje sam in prodaja v svoji trgovini manjšim čebelarjem. Prav tako je s satnicami. Kot vsi italijanski in francoski čebelarji tudi on čebelarji v Dadant-Blatovih panjih. Plodiščni sat je večji od AŽ-sata, zato imajo samo eno plodišče, poleg tega pa ne poznajo premeščanja zalege, ker so mediščni sati nižji. Zato med vedno točijo iz deviškega satja, to pa je tudi prednost tega panja.

Na stojšču že zazimljenih DB panjev univerze v Vidmu.

Foto: J. M.

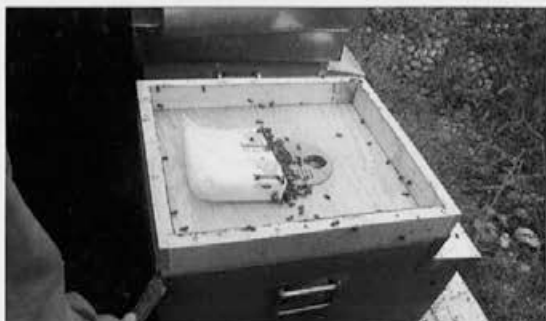

Sprejem pri čebelarju g. Marconu blizu Trevisa.

Foto: J. M.

Gospodarske čebelje družine prevaža na več paš s posebno prikolico za 40 panjev, ki si jo je izdelal sam po vzoru prikolice, ki jo je videl v Sloveniji. Pri nas je ob pomoči g. Šivica pri več vzrejalcih kupil tudi nekaj matic. Z nekaterimi je bil zelo zadovoljen, druge pa je ocenil kot zelo slabe. Pred petimi leti je začel gojiti novo drevesno vrsto za proizvodnjo celuloze, ki zelo hitro raste, hitreje kot topol, poleg tega pa tudi cveti in medu. Letos je prvič točil nekaj medu. To drevo – pavlovnija (*Paulownia imperialis*) izvira iz Japonske, za celulozo ga gojijo predvsem v Avstraliji in ZDA, v zadnjem času pa tudi v Evropi. Zanimivo je, da je njegov nasad teh medovitih dreves, ki so že deset metrov visoka, ograjen, v njem pa goji divje zajce, ki jih prodaja lovskim družinam. Pri nas se moramo še precej učiti, predvsem to, kako izrabiti poslovne priliko, ki se nam ponujajo.

Naslednji dan smo si ogledali Benetke, potem pa smo se polni novih vtisov in informacij odpravili proti domu. Po zelo dobrem in tipičnem kosilu v domači gostilni so se ob odličnem italijanskem vinu razvezali jeziki in pot nam domov je bila kratka. Vso pot nam je o krajih, skozi katere smo se vozili, veliko povedal g. Franc Šivic. V imenu vseh udeležencev tega zanimivega izleta se mu iskreno zahvaljujem za organizacijo in odlično vodenje.

Družine imajo jeseni vedno sladkorno testo, ki pospešuje zaleganje matice.

Foto: J. M.

SLOVENSKI ČEBELAR

CVI. LETNIK

Urednik: JANEZ MIHELIČ, dipl. univ. biol.

LETNO KAZALO – LETO 2004

Aplinc, Franc:

Devetdesetletnica Čebelarkega društva Črna 359

Auguštin, Vlado:

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih
v februarju 39

Kaj moramo vedeti o oksalni kislini, če jo
uporabljamo za zatiranje varoe? 46

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v marcu 67

Apimondia 2003 tudi v Beli krajini 93

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v aprilu 101

85 let Čebelarskega društva Črnomelj 231

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih
v oktobru 276

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih

v novembru 311

Registracija organskih kislin 314

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih

v decembru 341

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih

v januarju 4

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v maju 142

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v juniju 177

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v juliju

in avgustu 207

Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih

v septembru 239

Bedek, Danilo:

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v januarju 6

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v februarju 36

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v marcu 71

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v aprilu 105

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v maju 138

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v juniju 173

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v juliju in

avgustu 211

Čebelarski forum – slovenski čebelarji 223

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v septembru . 241

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v oktobru 273

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v novembru ... 309

Računalnik kot komunikacijsko sredstvo med
čebelarji 322

Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v decembru ... 338

Blagotinšek, Jože:

Laškim čebelarjem zasijalo sonce 195

Bokal, Ljudmila:

ČD Poljane - Gorenja vas je odprlo prvo
čebelarsko pot v Poljanski dolini 252

Božič, Janko:

Kaj se dogaja s čebelo ob zaužitju
imidakloprida? 183

Bukovšek, Alojz:

Trotovec 223

Bukovšek, Alojz ml.:

Alojz Bukovšek st. vzreja matice že 70 let 230

Cetina, Miro:

Slovenski gozdovi in čebelarjenje v njih
(1. nadaljevanje) 192

Slovenski gozdovi in čebelarjenje v njih
(2. nadaljevanje) 219

Slovenski gozdovi in čebelarjenje v njih
(3. nadaljevanje) 263

Slovenski gozdovi in čebelarjenje v njih
(Nadaljevanje in konec) 288

ČZS:

XXVII. državni čebelarski seminar in čebelarska
razstava 2

Vpis v izobraževanje ČZS za obdobje
januar–april 2004 3

XXVII. državni čebelarski seminar in čebelarska
razstava 35

XXVII. državni čebelarski seminar in čebelarska
razstava 66

Resolucija Evropskega parlamenta o problemih čebelarstva v Evropi, predvsem zaradi uporabe nevrotoksičnih insekticidov	77	Gregorc, Aleš:	Tudi v Sloveniji je mogoče uspešno zatirati varoo	75
Izjava za javnost Ministrstva za kmetijstvo o analizah čebel na ostanke imidakloprida in nadaljnjih ukrepih	154		Odmiranje čebeljih družin	180
Pravilnik o medu	185		Vzreja kranjske čebele	337
Simbolično dejanje v spomin na pokojnega doc. dr. Janeza Poklukarja	232	Gregori, Janez:	Obnova čebeljega fonda in kranjska čebela	279
Razpis programov usposabljanja, izobraževanja in izpopolnjevanja pri ČZS v šol. letu 2004/05	253		Gregori, Janez:	
Protestno zborovanje čebelarjev in sklep vlade o ukrepih za zaščito kranjske čebele	273		Panjski hrošč – vse večja grožnja	347
Seminar ČZS: o zdravstvenem varstvu čebel ..	34		Začetki prodiranja kranjske čebele v svet (1. nadaljevanje)	163
			Začetki prodiranja kranjske čebele v svet (2. nadaljevanje)	191
			Začetki prodiranja kranjske čebele v svet (Nadaljevanje in konec)	226
Debelak, Marjan:		Javornik, Franc:		
Poslikave panjskih pročelij – tudi dandanes	19		Promocija čebelarstva in vedenje čebelarjev v javnosti	58
Kaj naj predvsem upošteva ljubiteljski čebelar pri namestitvi svojih čebel?	55		Redno letno srečanje kandidatov za vzrejo čebeljih matic	91
»Čmrlji pod Triglavom«	132			
Ljubiteljsko čebelarjenje in njegova gospodarnost	156	Jedlovčnik, Norbert:		
Zaradi čmrljev boljši paradizniki	184		Prva generacija 55 kvalificiranih čebelarjev mariborske regije	125
Nenavadna zimska oslabeitev družin in njihov presenetljivo silovit spomaldanski razvoj	287		Čebelarsko društvo Slovenska Bistrica obvešča	264
Tuji roji so kar prihajali in prihajali	321			
Dustman, Josta H.:		Jurić, Alenka:		
Med z oznako »Bioval«	282		Zdravstveno varstvo čebel v celjski regiji v letu 2003	111
Fidelj, Andrej:		Kajič, Sandi:		
Dr. Filip Terč in njegovo delo na področju apiterapije (1844–1917)	325		Izkušnje čebelarja začetnika	121
Frank, Renate:		Kalister, Rajko:		
Med – balzam za dušo in živce	316		Huda zastрупitev čebel	244
Junqueira, Eduardo:		Kamplet, Miha:		
Laboratorijski poskus opazovanja vedenja	319		Delni in temeljit pregled LR-panja	22
Freljh, Jože:		Kapun, Stanko:		
Moja opažanja pri zatiranju varoo z mravljinčno kislino	221		Čebelarji na mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni	284
Grad, Janez:		Kentuel, George, H. Shimdnuki:		
Čmrljak pri ČCS je zaživel	16		Toplota kot sredstvo za zatiranje noseme in povečevanje proizvodnje čebeljih pridelkov	9
Čmrlji v Sloveniji – črnordeči čmrlji	121	Kokalj, Marjan:		
Gradišnik, Franc:			Vzreja čebeljih matic v letu 2004	214
Smukanje cvetnega prahu	215	Kotnik, Drago:		
Nekoliko drugačen način zatiranja varoo s timolom	286		Srečanje čebelarjev Zgornje Gorenjske	232
Grajzar, Franc:		Kozinc, Brane:		
Tudi med je lahko grenak	353		Čebelarska razstava na kongresu Evropske zveze za zootehniko na Bledu je bila uspešna	297
Grebenšek, Anton:				
Franc Panker, čebelarski mojster, mentor in predavatelj	85			

Krambergar, Ludvik:

Matija Perša iz Gabrca je zaljubljen v čebelarstvo	57
Občni zbor ČD Peter Dajnko Gornja Radgona ..	92
Občni zbor Čebelarstva zveze društev Pomurja	126
Občni zbor ČD Sv. Jurij ob Ščavnici	127

Matavž, Lidija:

Minister za kmetijstvo podelil priznanja pomurskim čebelarjem	23
---	----

Meglič, Milan:

Povzetki referatov o medu – Apimondia 200 ...	353
Poročilo o delu komisije za kolektivno blagovno znamko pri ČZS v minulih osmih letih	158
Tretje srečanje preglednikov za med	159
Ekološko čebelarjenje da ali ne?	248
Zimske čebele – čebelar na preizkušnji	249
Cvetni prah v medu	315
Zanimivosti z XXII. mednarodnega simpozija za čebelarstvo v Gorici v Italiji	343

Mihelič, Janez:

Zakaj ne smemo omaloževati imidakloprida /Gaucho in fipronila/Régent TS?	43
V Sloveniji registrirana sredstva z aktivno snovjo imidakloprid	16
Razstava fotografij slovenskih gora v Čebelarstvu centru	25
Čebele v nekaterih krajih Slovenije množično umirajo, ministrstvo za kmetijstvo bi moralo ukrepati bolj hitro	33
Prva generacija čebelarjev je na ČZS prejela certifikate o nacionalni poklicni kvalifikaciji čebelar/čebelarica	65
Vzroki odmiranja čebel v letu 2003 so bili osrednja tema sestanka na Upravi za varstvo rastlin RS	74
XVII. državni čebelarški seminar – Celje 2004 spet v znamenju rekordov	146
Čebelarjenje na Madžarskem	152
Robert Sodja iz Bohinjske Bistrice je ČZS podaril miniaturo Strgarjevega čebelnjaka	195
Z medom na medene tedne – moto srečanja čebelarjev v Polhovem Gradcu	259
Znova zastrupitev čebel, tokrat v Mengšu	281
Kratke novice	285
Protestni shod slovenskih čebelarjev v Ljubljani	307
Odprtje čebelarstva doma – velik uspeh članov ČD Beltinci	327
Kratko poročilo o tretji seji novega upravnega odbora ČZS	331
Slovenski čebelarji na potovanju po Italiji	351
Kratke novice	355
Kratko poročilo o četrti seji upravnega odbora ČZS	363
Janko Pislak – čestitke ob sedemdesetletnici ..	358

Mednarodno ocenjevanje medov »Semič 2004«	344
---	-----

Nikolosc, I Trajče:

Predstavitve kroška na XVII. državnem čebelarstvu seminarju Celje 2004	162
Naj bo to sodelovanje zgled tudi preostalim čebelarstvu	228
Dva avtobusa slovenskih čebelarjev na Hrvaškem	292

Noč, Boštjan:

Ob čebelnjaku Antona Janše smo zaznamovali okroglo obletnico njegovega rojstva	262
--	-----

Novak, Antonija:

Ustvarjalne počitnice v Fiesi – poslikava panjskih končnic	296
--	-----

Ogrinc, Ivan:

Zatiranje varoe s kisljinami	162
------------------------------------	-----

Pajk, Primož:

Omejitev premeščanja čebel zaradi nevarnosti okužbe s hruševim ožigom v letu 2004	189
---	-----

Papež, Marjan:

Osmi Ambrožev ples – naslova čebelar leta in čebelarstva kraljica v prave roke	26
Čebelarstvo in turizem	194
Srečanje čebelarjev pod Zelenico	258

Peterle, Lojze:

Program kandidata Lojzeta Peterleta za predsednika ČZS	129
Govor predsednika ČZS Lojzeta Peterleta na protestnem zborovanju pred poslopjem Vlade R Slovenije 23. septembra 2004	305

Plut, Stane:

Trgovina z medom v številkah	153
------------------------------------	-----

Podjavoršek, Alojz:

Čebelarški predavatelj dr. Andrej Fidej – 90-letnik	325
---	-----

Poklukar, Janez:

Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejališč čebeljih matic, testnih postaj in priznanje drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (1. nadaljevanje)	81
Pravilnik o pogojih za odobritev vzrejališč čebeljih matic, testnih postaj in priznanja drugih organizacij v čebelarstvu ter o pogojih glede reje in prometa s čebeljim plemenskim materialom (Nadaljevanje in konec)	117
Združenje Copa/Cogeca in ukrepi na področju čebelarstva v Evropski uniji v letu 2004	48

Rezultati dela republiške službe za selekcijo kranjske čebele v letu 2003	79	Suchail, Severine:	Končno priznana toksičnost pesticida Gaucho®	12
Posl, Silvo:		Šivic, Franc:		
Cene medu na slovenskem trgu 2004	290	Odmevi na Apimondio 2003	50	
Delo komisije za preverjanje in potrjevanje NPK na ČZS	362	Okrogla obletnica	59	
Prenzyna, Helmut:		Čebelarske novice iz Italije	150	
Čebelam bomo morali prepovedati letati na gensko spremenjene posevke	114	Drugi slovenski čebelarški praznik	205	
Prevodi razni:		Ob rob zastrupitvam čebel	282	
Povzetki referatov s kongresa Apimondia 2003	95	Medeči škržat izginja	320	
Povzetki referatov s kongresa Apimondia 2003	113	Glavar tudi na platnu	324	
Francoski minister je po prepovedi regenta prepovedal uporabo tudi gaucha pri koruzi	219	Šilbar, Gregor:		
Bienvater: Izparevanje oksalne kisline – varno za uporabnika?	260	Črna ajda – primerna za čebelarje	193	
Povzetki referatov s kongresa Apimondia 2003	298	Šnajder, Jože:		
Prezelj, Franc:		Ocena zatiranja varoj po Doktrini v letu 2003 .	108	
Uporaba pelina proti noseimi	12	Šuštar, Ivan:		
Srečanje mentorjev čebelarskih krožkov	21	Ob 130. obletnici rojstva Antona Žnideršiča ...	86	
Poročilo za standardizacijo nakladnega panja v Sloveniji	93	Ob obletnici rojstva Antona Žnideršiča	127	
Mladi čebelarji so tekmovali	199	Drugo regijsko ocenjevanje medu v Ilirski Bistrici	266	
Dva avtobusa slovenskih čebelarjev na Češkem	250	Tomec, Anton:		
Ali vosek in med vsebujeta ostanke?	18	53. redni volilni občni zbor Čebelarske zveze Slovenije	169	
Pušnik, Vlado:		Vajda, Milan:		
V Mariboru je certifikate za kvalifikacijo čebelar prejela prva skupina	90	Srečanje čebelarskih mojstrov	27	
Ob izdaji Jurančičeve Čebeloreje	357	Vedlin, Stanko:		
Rončević, Borut:		Nova plemenilna postaja Bavščica	291	
Izjava za javnost Čebelarske zveze Slovenije ..	238	Vogel, Rudi:		
Rustja, Karel:		Čebelarsko društvo Prevalje je praznovalo 90-letnico delovanja	361	
Drobci o čebelarstvu in železnici (1. nadaljevanje)	300	Wallner, Klaus:		
Drobci o čebelarstvu in železnici (Nadaljevanje in konec)	332	Roke stran od praška asuntol	323	
Satnley, Glen L.:		Zdešar, Pavel:		
Številne probleme pri čebelarjenju povzročijo čebelarji sami	115	Poročilo o delu opazovalno-napovedovalne službe medenja ob koncu leta 2003	46	
Sivec, Marija:		Obvestilo in opozorilo čebelarjem	265	
Čebelnjak Matije Komaca v Bavšici	257	Svetovno srečanje madžarskih čebelarjev v Budimpešti in v kraju Gödelö	18	
Slanič, Marjan:		Zhi-Jiang Zeng, Yan Welyu:		
Podelitev odličij v Mariboru	246	Kitajski znanstveniki domnevajo, da troti pospešujejo nabiranje medu delavk	245	
Praznovanje mariborskih čebelarjev	293	Žunec, Stanko:		
Struna, Ljubo:		Štajerski ljubiteljski čebelarji želimo postati kvalificirani čebelarski pomočniki	329	

FRANC GRAJZAR

TUDI MED JE LAHKO GRENAK

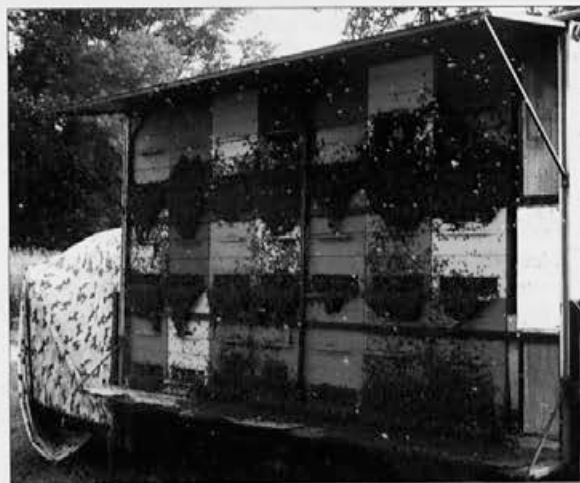
Čebelarstvo je poezija kmetijstva, radi govorimo čebelarji. Ob tem si predstavljam lepo izdelan, lesen, tradicionalen slovenski čebeljak med cvetočimi jablanami, ob njem pa klopico, s katere čebelar opazuje svoje ljubljence, kako prinašajo medično in cvetni prah. V ustih ima pipo s tobakom, čas ni njegov gospodar. Čaka le na dan, ko bo lahko zavrtel točilo, iz katerega bo pritekla sladki med. Tudi v sodobnem času se ljubiteljski čebelar po napornem delu ob čebelah sprost in nabere moči za prihodnje delovne dni.

Povsem drugače je za čebelarja prevaževalca. Temu se lahko zgodijo prijetne stvari, različni slabi dogodki, lahko pa tudi skrajno neprijetni. Glede na poročila opazovalne službe in tudi osebna preverjanja intenzivnosti paše se čebelar odloči za določeno lokacijo in čebele prepelje tja. Če so vremenske razmere slabe, močni nalivi ali celo toča, suša ali kaj drugega, na tistem kraju paša izostane. Čebelar upa, da se bo medenje ponovilo, hkrati pa posluša poročila na odzivniku ali izjave čebelarjev o tem, kakšni donosi so v istem času drugod. Če donosa še vedno ni, se odloči za prevoz na novo lokacijo, a se potem tudi tam rado zgodi kaj nepredvidenega in paša se prekine. Med tem pa lahko drugim čebelarjem čebele že napolnijo medišča. Če nismo dovolj pazljivi, se čebele med prevozom lahko zadušijo ali pa tako neprijetno situacijo povzročijo drug nepredviden dogodek. Ker imamo pri nas za prevoz čebel po večini stara in slaba prevozna sredstva, je pogosto lahko tudi to vzrok hudih težav na cesti. Kljub temu je prevažanje preprostejše kot nekoč, ko so jih čebelarji še prevažali s konjsko vprego, pa tudi pozneje z navadnimi tovornjaki, ko je bilo treba za vsak prevoz panje ročno pretovarjati. Veliko tega sem doživel tudi sam, saj sem začel čebele prevažati že v rani mladosti, zdaj pa jih prevažam že več kot 50 let. Dogodile so se mi tudi neprijetne stvari, ki se jih nerad spominjam. Kljub temu prevozov čebel na različne paše nisem želel opustiti.

Kljub dolgoletnim izkušnjam s prevažanjem čebel pa tako neprijetnih pripetljajev kot letos doslej še nisem doživel. Morda bodo te moje neprijetne izkušnje v pomoč mlajšim čebelarjem.

Spomladi sem kot navadno pripravil čebele za pašo. Uspelo mi je, da so se pravočasno razvile do tolikšne moči, da so bile sposobne doobira izrabiti pašo. Kljub večkratnemu dežju med cvetenjem akacije v Prekmurju so čebele napolnile medišča. Na dan točenja je bilo vroče, panji so bili polni medu, paša je bila končana, zato je bilo na odletni deski, na bradah in na pročeljih panjev zelo veliko čebel. Količina iztočenega medu je bila kar velika. Pozno popoldne naslednji dan smo prišli k svojim prevoznim čebeljakom, da bi jih pripravili za odvoz. Zu-

naj je bilo še veliko več čebel kot prejšnji dan, zato je bilo kar precej dela, da smo jih do noči spravili v panje. Ko je bilo vse delo končano, mi je voznik sporočil, da motor avtomobila ne vžge, ker se je izpraznil akumulator, vendar smo ta problem z drugim akumulatorjem hitro rešili. Tedaj pa smo opazili, da je bilo na glavnem železnem nosilcu pod zabojsnikom po vsej dolžini polno čebel, visečih v dolgem grozdu. Ker je bilo že temno, nam teh čebel ne bi več uspelo spraviti v panje, zato smo jih ometli na tla. To dejanje sicer res ni vredno ljubiteljskega čebelarja. Prav bi bilo, da bi panje odprli, šli domov in se vrnili naslednji ali kakšen drug dan. Tega nismo mogli narediti, ker je bil naš voznik pred odhodom na dopust prost le še ta dan, pa še znaki na naslednji, smrekovi paši, so bili zelo obetavni in je ne bi bilo priporočljivo preveč zamuditi. Kljub temu bi lahko bilo vse v redu, če bi takoj odpeljali, a so nastale še druge ovire. Z bratom namreč skupaj sočasno prevažava čebele, vsak s svojim tamom 2001. Ko bi morali odpeljati, bratu ni vžgal motor tovornjaka zaradi napake v dovodu goriva. Ker motor tudi po več poskusih ni vžgal, je prekmurski prijatelj in poznavalec takih motorjev izjavil, da bi bila edina rešitev, če bi ga »pošlepali« vsaj za meter. Ker smo bili nekaj kilometrov oddaljeni od vasi in ker se je tudi že temnilo, smo vsi skupaj menili, da bi avto najhitreje speljali z mesta, če bi ga potegnili kar z mojim tovornjakom s čebelami. Zato je skušal voznik moj prevoznik čebeljak vzvratno pripeljati do bratovega prevoznega čebelnjaka. Začelo je deževati, bilo je temno, travnat, moker teren je bil

Čebele pred panji na dan točenja po akacijevi paši. Naslednji dan pred prevozom jih je bilo dvakrat toliko.

Foto: Franc Grajzar

nekoliko nagnjen, zato se je moj tovornjak s čebelami precej, nazadnje že kar nevarno nagnil. Ker sem pozorno spremljal manever, sem komaj še ustavil voznika, da je speljal v nasprotno smer, sicer bi se prevrnil. Če čudeži obstajajo, bi lahko rekel, da se je v tem primeru skoraj zgodil. Nazadnje nam je ob prijateljevi pomoči uspelo kljub pozni uri iz bližnje vasi priklicati prijaznega lastnika traktorja, ki nam je pomagal in tovornjak potegniti z mokrega, travnatega terena na cesto, medtem pa je začel delovati tudi motor tovornjaka. Preden nam je uspelo odpeljati naprej, smo še ugotovili, da je prazna zadnja pnevmatika mojega tovornjaka, in to na tisti strani, na katero se je tovornjak s čebelami nagnil. Po zamenjavi pnevmatike smo vendarle odpeljali čebele, a z veliko zamudo.

Ves čas me je skrbelo, kaj bo s čebelami, ker smo tako dolgo čakali na mestu z zaprtimi panji. Med vožnjo zrak v zabojniku kroži in tako dovolj hladi tudi čebele v panjih, ob mirovanju pa se v močnih čebeljih družinah in ob visoki temperaturi zraka zvišuje tudi temperatura v prevoznem čebelnjaku.

Ko sem na lokaciji za smrekovo pašo odprl vrata zabojnika, sem na tleh opazil tekoč med. Zelo sem se prestrašil morebitnih hudih posledic vseh neprijetnih pripetljajev v tem večeru. Nazadnje sem ugotovil, da se je ena družina zadržala. Pri odpiranju zračnih loput panjev sem namreč to loputo spregledal. Iz preostalih panjev so čebele po odprtju žrel k sreči zletele. Prvi dan je kontrolni panj na tehtnici pokazal donos +0,20 kg, saj se je na iglicah smrek kar bleščalo od izločkov kaparja. Potem so bili dvakrat zapored zelo močni nalivi, tako da je gospodar, na čigar zemljišče sem pripeljal svoje čebele, izjavil, da podobnih ne pomni. Kljub upanju se medenje ni ponovilo, čeprav je na drugih mestih smrekov kapar še dolgo izločal. Tudi hoja je med tem že zelo dobro medila. Ni bilo drugega izhoda kot odpeljati čebele. Z bratom sva se oba odločila za kostonjevo pašo, da bi pozneje čebele lahko zapeljala še na hojevo, za katero so bili obeti odlični.

Kostonj je lepo cvetel, pričakovanja so bila dobra. A že po prvem obisku sem bil presenečen, ker je bilo v okolici obeh čebelnjakov na tleh preveliko število mrtvih čebel. Kaj je s čebelami? Ponoči sem toliko premišljeval o tem, da nisem mogel spati. Ob vsakem obisku sem videl v mediščih manj čebel. Nekdo iz okolice (oddaljene približno 500 m od čebelnjaka) je grozil, da bo čebele polil z bencinom in zažgal, če ga le ena piči, ko bo šel mimo. Mogoče jih je kdo res popršil s kakšnim strupenim aerosolom, nekateri znaki so že bili takšni, a kljub vsemu so bile to le domneve. Pri pregledovanju čebeljih družin sem marsikje našel mrtvo zalego, čebele oz. bube brez kril, a v družinah ni bilo varoj. Ob razglabljanju vzrokov sem ugotovil, da je eden od vzrokov za oslabitev čebel ta, da se je zalega pri prevozu oz. ob mirovanju tovornega vozila ob vročem ozračju in ob močnih čebeljih družinah

pregrela. Ko sem se o tem pozneje pogovarjal z izkušnim čebelarjem, je povedal, da se je nekoč tudi njemu zgodilo nekaj podobnega. Krila na čebeljih bubah se kar stopijo, je rekel. Mogoče so se tudi čebele preveč pregrele, čeprav ne toliko, da bi se zadušile, morda pa se jim skrajša življenjska doba. Zaradi groženj sva z bratom čebele takoj odpeljala na povsem drugo lokacijo. Kljub vsem težavam smo tudi na tej paši natočili zadovoljivo količino kostonjevega medu.

Ko sva imela čebele na kostonjevi paši, sva slišala sporočila o še vedno odličnem medenju hoje. Prav ta paša je po mojih izkušnjah zelo nepredvidljiva. Poročali so o intenzivnem medenju na širšem območju Logaške planote, Krima, Hrušice in Javornikov. Kam zapeljati? Zaradi spodrseljajev v tem letu sem se odločil za predhodno preizkušnjo. Na Rakitno sem prepeljal dva panja 10-satarja in z njima tehtnico. Kontrolni panj je prvi dan pokazal donos +0,20 kg, naslednji dan +2,80 kg, potem +4 kg in nato dvakrat po +6 kg, tako da je v tednu dni prinesel 20 kg medu. Za odločitev, kam odpeljati zabojnik s čebelami, zdaj ni bilo več dileme. Medtem je kostonjev med v panjih dozorel, in ko smo ga iztočili, smo naslednji dan oba zabojnika prepeljali k prejšnjima dvema panjema. Vreme se je poslabšalo, panja, ki sta bila prepeljana že prej, sta še nekaj časa prinašala po kilogram ali dva, tehtnica kontrolnega panja v zabojniku pa se ni dvignila oz. zelo malo. Paše je bilo konec. Čebelje družine so se pa le toliko okrepile, da so bile dovolj močne za zazimitev.

Ko so bile moje čebele na Rakitni, pa se mi je zgodil najbolj neprijeten dogodek. Gospodar, h kateremu sem pripeljal svoje čebele, je že v poznih letih, a zelo prijazen. Ko sem ob obisku pri čebelah pregledoval stanje v družinah, mi je k zabojniku prinesel skodelico kave. Pridružil sem se mu, da bi se oddaljila od čebel in zabojnika, in ga vprašal, kako je z njegovo ženo, ki zaradi bolezni ne more več hoditi. Odgovoril je, da prav zdaj sedi zunaj ob hiši, zato sem jo šel pozdravit. Ko sva prišla tja, se je k njej na klopico usedel tudi sam in mimogrede omenil, da ga je na glavo pičila čebela. Rekel sem, naj pokaže, kje, da bom izpulil želo. Želo sem našel, potem pa še tri skupaj na licu. Vse sem takoj izpulil. Medtem je gospod, ne da bi se zavedel, začel drseti s klopi. Še isti hip, ko sem ga posedel nazaj na klop, ni kazal nikakršnega življenja več. Česa podobnega še nisem doživel, zato nisem vedel, kaj naj storim. V bližini ni sosedov, njegova žena ni mogla hoditi, sam pa se nisem smel oddaljiti, saj si ga nisem upal niti izpustiti iz rok. Tisti hip sem pomislil, da bo umrl, če že ni. Ker je bila v bližini po naključju vodovodna pipa, sem ga začel močiti z vodo. Nato sem mu skušal vodo živliti v usta. Začel je kazati neke minimalne znake življenja, hkrati pa vode ni mogel pogoltniti. Potem sem se bal, da se bo zadušil z vodo, zato sem ga hitro nagnil naprej, da bi mu voda iztekla iz grla. Po-

čas je začel odpirati oči in dihati. Oddahnil sem si, saj bi ob meni skoraj umrl, in to zaradi mojih čebel. Nikoli še nisem doživel česa podobnega, zato se tudi nisem bolje znašel, a mislil sem, da moram takoj kar koli ukreniti, če je le najmanjša možnost za rešitev. Gospoda so že večkrat pičile čebele, a še nikoli ni imel nikakršnih posledic. Tudi

sicer mu nikoli ni postalo slabo. Vesel sem, da se je vse srečno končalo. Gospod se še zdaj dobro počuti.

Tako sem letos še posebej občutil, kako je lahko med grenak. Nekateri čebelarji so izjavljali, da je letos medu kot vode, sam nisem imel take sreče, kljub temu pa sem s čebelarstvo letino kar zadovoljen.

Kratke novice

PANJSKI HROŠČ (*Aethina tumida*) JE ŽE V EVROPI

Panjski hrošč je res že v Evropi, vendar je treba za zdaj upoštevati tudi okoliščine te ugotovitve. V pošiljki 120 čebeljih matic iz ZDA je portugalska nacionalna veterinarska uprava našla dve ličinki, tj. razvojni obliki hrošča, in to v kletkah, v katerih so bile tudi delavke, ki so spremljale maticice. Portugalska nacionalna veterinarska uprava je o tej ugotovitvi obvestila tudi Evropsko komisijo. Čebelje družine, ki so jim dodali maticice v novih prenosnih matičnicah, so pozneje uničili. Zemljo v okolici stojišča so razkužili in prekrili s plastiko, ki preprečuje morebitno pojavljanje odraslih osebkov, čeprav je to malo verjetno.

Na Portugalskem so primer obravnavali dokaj resno, v skladu s predvidenim postopkom, zato domnevajo, da je zadeva končana. Treba pa je poudariti, da so v istem vzrejališču v ZDA že pred tem kupili več matic za čebelarstva na Portugalskem in v Franciji, vendar nam podatki o ugotovitvah morebitnih pregledov oz. morebitnih drugih ukrepah niso na voljo. Primer pa je vsekakor opozorilo za čebelarje v Evropi, da morajo biti pri nadomeščanju čebeljih družin zelo previdni. Opisani primer je sicer neuradna informacija, vendar je zanesljiva.

Dr. Aleš Gregorc
Kmetijski inštitut Slovenije

FRANCOSKI MEDIJI SO NOVEMBRA POROČALI, DA SO TUDI V FRANCIJI NAŠLI PANJSKEGA HROŠČA

Sredi novembra nam g. Lojze Ivanec iz Francije sporočil – o tem je sicer poročala francoska televizija –, da so francoski veterinarji v nekaterih čebelarstvih v osrednji Franciji ugotovili navzočnost panjskega hrošča. Ta čebelarstva so lani in letos uvozila maticice iz ameriške zvezne države Florida. Francoska čebelarstva organizacija je veterinarski službi predlagala uničenje vseh družin v čebelnjakih, v katerih so ugotovili navzočnost panjskega hrošča.

Urednik

ČEBELARSKI SEJMI IN DRUGE ČEBELARSKÉ PRIREDITVE V EVROPI V LETU 2005

Od 8. do 9. januarja 2005:

Srečanje poklicnih evropskih čebelarjev v mestu Soltau v Nemčiji.

Od 26. do 27. februarja 2005:

Dnevi avstrijskih poklicnih čebelarjev v Gradcu v Avstriji (Reiffeisenhof v Gradcu).

Od 4. do 6. marca 2005:

APIMELL – Pomladni čebelarški sejem v Piacenzi v Italiji.

Od 19. do 20. marca 2005:

Čebelarški prodajni sejem in posvetovanje Celje 2005 (Celjski sejem).

Od 1. do 6. aprila 2005:

3. mednarodni kongres apiterapije v mestu Passau v Nemčiji (hotel Holiday Inn).

Vir: Apiservis – **Urednik**

ODKUPNE CENE ZA KILOGRAM NEMŠKEGA MEDU V SODIH V PRODAJI NA DEBELO V NEMČIJI

Gozdni med:	od 4 do 4,5 EUR,
hojev med, nemški:	od 6 do 7 EUR,
cvetlični med:	od 2,5 do 3 EUR.

Cene medov v drugih članicah Evropske unije:

med oljne repice:	od 3 do 3,5 EUR,
med sončnice:	od 3,20 do 3,60 EUR,
med akacije:	od 3,50 do 4,50 EUR,
hojev med:	od 6,00 do 7,00 EUR.

Letošnja čebelja paša v Evropi je bila povprečna do dobra, ponekod pa tudi zelo dobra. V južni Nemčiji je bila zelo dobra gozdna paša. Pridelek akacijevga medu je bil povprečen. Cene akacijevga, cvetličnega in hojevega medu so letos nekoliko nižje, za cene preostalih medov pa kaže, da bodo ostale na zdajšnji ravni.

V Sloveniji je bila čebelja paša podobna kot v Evropi: v osrednji Sloveniji je bila povprečna, drugod pa celo zelo dobra. Slabša je bila letina kostanjevega medu, zelo dobro sta medili lipa in smreka, ponekod pa tudi hoja. Dobro je medil tudi javor. Spomladi je bila paša slabša, saj so imeli čebelarji veliko dela z rojenjem.

Po tujih in domačih virih pripravil urednik Janez Mibelič

PODJETJE MEDEX JE PRAZNOVALO 50. OBLETNICO USTANOVITVE

Podjetje Medex, d.d., je konec oktobra letos praznovalo 50-letnico uspešnega poslovanja. V počastitev tega dogodka je v hotelu Union pripravilo sprejem za povabljenе goste, ob tej priložnosti pa je zaslužnim podelilo tudi priznanja. Ob jubileju je predstavnik ČZS g. Franc Šivic v imenu naše čebelarске organizacije podjetju Medex in dolgoletnemu direktorju, g. Alešu Mižigoju podaril sliko kot priznanje za dozdajšnje delo v korist slovenskega čebelarstva. Po besedah predsednice Medexove uprave ge. Aleše Kandus in dolgoletnega direktorja podjetja g. Aleša Mižigoja podjetje posluje pozitivno in tudi uspešno, čeprav je v zadnjem času veliko sredstev namenilo za naložbe v nove, tehnološko zelo napredne polnilne linije za med, ki omogočajo polnjenje medu brez poprejšnjega segrevanja. S temi linijami lahko polnijo med pri razmeroma nizkih temperaturah, ne da bi ta zato pozneje hitro kristaliziral. Doma prodajo 80 odstotkov odkupljenega medu, približno 20 odstotkov pa ga izvozijo, in to predvsem temne medove. Medex je še vedno tudi največje podjetje na področju apiterapije v Srednji Evropi. Pred leti je začel proizvajati tudi napolitanke. Lani je družba ustvarila 2,26 milijarde tolarjev dohodka ter 187 milijonov tolarjev dobička.

Urednik

AKACIJEV MED JE POBIRAL PRIZNANJA V PREKMURJU

Čebelarška zveza društev Pomurja je tudi letos pripravila tradicionalno ocenjevanje medov. Ocenjevanje je potekalo v prostorih Srednje kmetijske šole Rakičan. V ocenitev so letos prejeli 143 vzorcev medu, med njimi tudi vzorce pridelka štirih čebelarških krožkov. Predsednik ocenjevalne komisije Jože Matavž, dr. vet. med., je povedal, da so vzorce medu letos prvič prejeli tudi iz Hrvaške in Madžarske. Večina vzorcev pa je bila iz Prekmurja, predvsem odlični akacijev med, saj je akacija po lanski pozebi letos spet zelo dobro medila. Poleg akacijevga je po kakovosti izstopal tudi hojev med.

Predsednik ČZD Pomurja g. Stanko Kapun je ob pomoči dr. Matavža podelil 40 zlatih, 85 srebrnih in 17 bronastih priznanj. Naziv šampiona je prejel med čebelarja Franca Tretnjeka iz Izakovcev 43a, a le za las pred medom Ferdinanda Merklina iz Vadancev 30.

Urednik

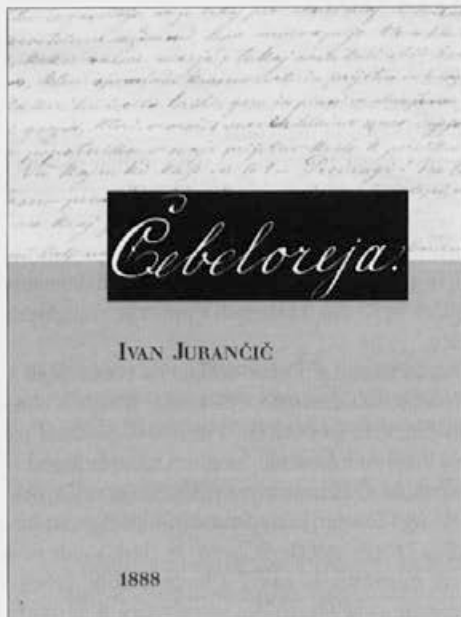

Za vašo knjižno polico

VLADO PUŠNIK
predsednik Čebelarke zveze
društev Maribor

OB IZDAJI JURANČIČEVE ČEBELOREJE

Štajerski čebelarji smo veseli, da je po 116 letih od nastanka in v počastitev 100. obletnice ustanovitve Slovenskega čebelarkega društva za Spodnje Štajersko slovenskim čebelarjem končno dosegljivo besedilo Ivana Jurančiča (1861–1935). To je zanimivo vsaj iz dveh razlogov.

Besedilo v rokopisu bogato predstavlja gojenje čebel v tistem času, ko so se začeli večji tehnološki premiki tudi v čebelarstvu. V Evropi so takrat začeli čebelariti s premičnim satjem in uvajati tudi druge tehnološke spremembe, ki so občutno spremenile tehnologijo čebelarjenja v primerjavi s tisto v 18. stoletju.

Po prebiranju besedil lahko ugotovimo, da je njihov pisec pred 116 leti veliko vedel o vzreji čebel in da so nekatera poglavja še dandanes aktualna, napotki v knjigi pa zelo koristni. Predvsem so še vedno zelo zanimivi in tudi uporabni tretji, četrti, peti in šesti del, iz katerih je razvidno, da je bil Jurančič tudi velik praktik in izkušen čebelar. Njegov rokopis je zanimiv zaradi takratnih tehnoloških rešitev pri čebelarjenju z dunajskim panjem, imenovanim »dunajčan«, čeprav je »Čebeloreja« uporabna tudi za vse druge tipe panjev.

Objava rokopisa je zelo zanimiva tudi zato, ker izpričuje tedanjo rabo slovenščine na Štajerskem, ki je še zdaj

dobro razumljiva in berljiva, konec koncev pa kaže tudi na razvoj slovenskega jezika od 19. stoletja do danes. Opazne so nekatere razlike med takratno in sodobno čebelarke terminologijo (npr. beseda »stališče« namesto zdajšnje »stojišče« za prostor, na katerem stojijo panji). Ivana Jurančiča upravičeno štejejo za velikega prosvetitelja čebelarstva, zavednega Slovenca in buditelja slovenstva na Štajerskem ter izjemnega organizatorja.

Iz življenjepisa, ki ga je leta 1925, ko je bil star 64 let, napisal Jurančič sam, je razvidno njegovo bogato delovanje na področju čebelarstva. Sam je napisal, da je začel čebelariti leta 1885, ko je bil star 24 let.

Čeprav Ivanu Jurančiču ni uspelo objaviti »Čebeloreje«, jo je s pridom uporabljal pri svojih predavanjih in pri objavljanju besedil v Slovenskem čebelarju ter časnikih in koledarjih. Ob 40-letnici čebelarjenja Ivana Jurančiča je v *Slovenskem čebelarju* (št. 12, 1925) o njem pisal Andrej Kalan. Iz njegovega besedila je razvidno, da je Jurančič rokopis Čebeloreje podaril svojemu velikemu prijatelju Jožetu Okornu, pozneje pa je zašel na Čebelarke zvezo Slovenije. Ob zbiranju gradiva za Čebelarke muzej v Radovljici so tja prenesli tudi Jurančičev rokopis.

V Zvezi čebelarke društev Maribor smo ob 80-letnici svojega obstoja začeli intenzivno iskati možnost za objavo rokopisa Ivana Jurančiča. Po podatkih, ki nam jih je v Cogetincih pri Cerkenjaku povedal Jože Hauser, strastni zbiralec starin, predvsem Jurančičevih čebelarke pripomočkov in orodja, iz besedil, objavljenih v *Slovenskem čebelarju*, in iz različnih ustnih informacij smo ugotovili, da rokopis v resnici hranijo v Čebelarke muzeju v Radovljici.

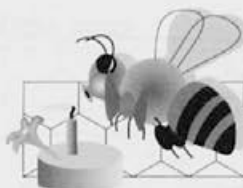
Na podlagi prizadevanj Čebelarkega muzeja ter ob sofinanciranju Čebelarke zveze Slovenije in Čebelarke zveze društev Maribor in ČZ Ptuj je rokopis končno dosegljiv tudi širši javnosti.

Čebelarke zveza Slovenije in Čebelarke muzej v Radovljici s objavo Jurančičevega rokopisa *Čebeloreja* obujata spomin na velikega čebelarkega aktivista na Štajerskem.

V imenu Čebelarke zveze društev Maribor naj se posebej zahvalim tistim, ki imajo največ zasluga za natis Čebeloreje, zlasti sodelavkama Čebelarkega muzeja v Radovljici, mag. Idi Glinšak in vodji muzeja g. Vereni Štekar Vidic.

Knjigo Ivana Jurančiča z naslovom *Čebeloreja* lahko čebelarji kupijo v vseh čebelarke trgovinah, cena knjige je 1.500 SIT.

Obletnice

JANKO PISLAK – ČESTITKE OB SEDEMDESETLETNICI

Čebelar Janko Pislak iz Apač pri Kidričevem, znan kot največji čebelar v Sloveniji, je 13. oktobra 2004 praznoval 70. obletnico rojstva. Rodil se je v Dokležah pri Ptujski Gori blizu Apač, kjer zdaj živi.

Kot sam pravi, so mu že v zibelki prerokovali, da bo čebelar. Izučil se je za

mizarja in dosegel naziv mizarški mojster. Čebelariti je začel že zelo mlad, saj je imel njegov sosed čebele.

Svoje prve čebele je naselil v pleten koš, v več kot petdesetih letih, kolikor že čebelarji, pa je postal največji slovenski čebelar. V Pislakovem čebelarstvu je 2.250 gospodarskih in 300 rezervnih družin. Letni pridelek na panj je vsako leto večji od povprečnega pridelka v Republiki Sloveniji. Vsako leto pridelata tudi približno 350 kg matičnega mlečka, poleg tega pa vzredi tudi od 12.000 do 18.000 čebeljih matic. Veliko število matic izvozi na Bližnji in Daljni vzhod ter v evropske države. S tem prispeva velik delež k promociji krajinske sivke v svetu.

Janko Pislak je združil znanje mizarstva in čebelarstva, zato je lahko postal eden največjih čebelarjev v Evropi. Uspeh mu je omogočilo njegovo bogato znanje, ki si ga je pridobil v svoji bogati čebelarški praksi, pa tudi ob stalnem spremljanju domače in tuje literature. Oboje mu je omogočilo, da je v čebelarstvo zakladnico prispeval velik zelo koristnih inovacij.

V AŽ-panju je izdelal matično rešetko z drsnim zapiranjem le te brez odstranitve okenca in satja ter begalnice v čelni steni AŽ-panja. Na ta način je v marsičem olajšal delo in posege v čebelje družine, predvsem pri proizvodnji matičnega mlečka. Prvi je čebelji družini v AŽ-panju povečal delovni prostor s priklopnikom, ki ga lahko uporabimo za povečan donos medu ob manjšem številu posegov v čebeljo družino ali kot samostojen panj za rezervno družino. Panj priklopnik je zelo prikladen tudi za pre-

voz in prodajo čebeljih družin. Izdelal je tudi svoj pitalnik, ki ga odlikujeta velika praktičnost in racionalnost. Izpopolnil je dodajalno matičnico.

Tudi njegov sistem za prevoz na pašo je zelo racionalen: prikolica za 72 AŽ-panjev z 10 sati ter s prostorom za delo v sredini čebelnjaka oz. prikolice. V tem prostoru toči med in opravlja vse delo, povezano s pridobivanjem matičnega mlečka. Za vzrejo matic je razvil najmanjši plemenilec in še dva, ki sta tudi v uporabi v njegovem vzrejevališču.

Svoje bogato znanje g. Pislak razdaja na predavanjih v številnih čebelarških družinah v Sloveniji, številnim skupinam čebelarjev, ki ga obiščejo z avtobusi, predaval pa je tudi že v tujini in v številnih krajih nekdanjih jugoslovanskih republik. Čebelarjem posreduje najnovejša znanja o tehnologiji čebelarjenja, preventivi ter zatiranju boleznih čebel in čebelje zalege. Pogosto, še zlasti kadar so v stiski zaradi morebitnega izbruha hude gnilobe čebelje zalege in izgube čebeljih družin, se čebelarji h gospodu Janku zatečejo po nasvet. Pomaga jim zatreti bolezen, ob morebitni izgubi pa jim pogosto podari tudi čebelje družine. Z eno ali več čebeljimi družinami, pogosto skupaj s panjem, rad pomaga tudi čebelarjem začetnikom in čebelarškim krožkom. G. Pislak je bil tudi član komisije za vzrejo matic in komisije za tehnologijo čebelarjenja pri Čebelarški zvezi Slovenije. Tudi na področju selekcije čebel ima velike uspehe.

Za svoje delo in svojo nesebično pomoč na področju čebelarstva je prejel tudi več priznanj in nagrad, med drugim priznanje čebelarških organizacij Francije in Avstrije, vrsto zveznih priznanj nekdanje Jugoslovanske čebelarške zveze in zvez nekdanjih republik, priznanja številnih čebelarških družin, priznanje Medexa, odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje, nagrado Petra Pavla Glavarja in jugoslovanski red dela s srebrnim vencem.

Še bi lahko naševali njegove zaluge in uspehe na področju čebelarstva, saj jih je bilo res veliko. Ob njegovem jubileju mu v imenu slovenskih čebelarjev iskreno čestitamo ter mu želimo predvsem zdravja, veliko sreče v družinskem krogu in veselja ob svojih prijateljskih čebelarjih in čebelah.

*Čebelarška zveza Slovenije
pripravila Janez Mihelič in Pavle Zdešar*

Iz društvenega življenja

ČLANARINA ČZS ZA LETO 2005

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na svoji 4. redni seji, 30. oktobra 2004, sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2005. Članarina ČZS za leto 2005 bo skupaj z naročnino za revijo Slovenski čebelar, s čebelarškim koledarjem za leto 2005 ter učbenikom »Anton Janša – Popolni nauk za vse čebelarje«

8.500,00 SIT na člana.

Znižana članarina za člane, ki so izpolnili 80 let starosti, čebelarke krožkarje ter čebelarje-invalidne I. stopnje je **4.200,00 SIT**, članarina po 12. členu Pravil ČZS za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) je **4.200,00 SIT**, vendar brez naročnine na revijo Slovenski čebelar.

Blagajnikom bomo konec novembra poslali seznime članov, čebelarški koledar in učbenik »Anton Janša – Popolni nauk za vse čebelarje« pa bodo društva prevzela predvidoma ob regijskih posvetih na sedežih območnih čebelarških zvez.

Članom ČZS omogočamo še naslednje ugodnosti:

- pravico do enega brezplačnega oglasa v naši reviji.
- do 10 odstotkov popusta v skoraj vseh čebelarških trgovinah.

Blagajnike oziroma vodstva čebelarških društev prosimo, da najpozneje do konca januarja 2005 zberejo članarino in jo nakažejo na **transakcijski račun ČZS, št. 18300-0013332037. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro vašega društva.**

Naročnina za naročnike (nečlane) za leto 2005 je **9.500 SIT**, za tujino **40 USD**.

Blagajnikom in vodstvom čebelarških društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo.

NAGRADA DRUŠTVU ZA VSAKEGA NOVEGA ČLANA

Da bi v našo organizacijo – Čebelarstvo zveze Slovenije – vključili čim več članov, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarškemu društvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine za ČZS pripada nagrada v višini 1.700,00 SIT (to je 20 % članarine). Društva torej za nove člane v letu 2005 nakažejo ČZS 6.800,00 SIT, razliko 1.700,00 SIT pa obdržijo kot nagrado.

Upravni odbor ČZS

FRANC APLINC
Tajnik ČD Črna

DEVETDESETLETNICA ČEBELARŠKEGA DRUŠTVA ČRNA

Ob ustanovitvi leta 1914 je Čebelarstvo društvo Črna vodil šolski upravitelj Janko Kuhar. Tedanji člani so čebelarili v kranjcih, svoje čebele pa so vozili na ajdovo pašo v okolico Pliberka in v Podjuno. Po paši so med kar tam prodali lectarjem. Po prvi svetovni vojni so začeli uporabljati panje s premičnim satjem. Prehod na AŽ-panje je spodbujal učitelj Rudolf Galob iz Mežice. Med drugo svetovno vojno je dejavnost društva zamrla, po njej pa so jo čebelarji obnovili. Leta 1958 se je pojavila pršičavost ter se razširila po vsej Mežiški in Dravski dolini. Strokovno vodstvo zdrav-

ljenja je prevzel R. Galob. Pojavila se je tudi močna nose-ma. Čebele so zaradi strupenih plinov iz topilnice Rudnika svınca in cinka v Žerjavu množično odmirale. Čebelarji so bili prisiljeni seliti svoje čebelnjake v bolj oddaljene kraje. Pojavila se je tudi varoza. Čistilne naprave v Žerjavu so znova omogočile čebelarjenje v Črni. Leta 1985 je društvo zgradilo svoj čebelarški dom, ob odprtju doma pa je razvil tudi svoj prapor. To je le nekaj mejnikov, ki pričajo o tem, kako trdoživi so bili koroški čebelarji.

V upravnem odboru smo se že pred petimi leti odločili,

da bomo slovesno zaznamovali devdesetletnico obstoja našega društva. To smo sklenili zato, da bi se še enkrat ozrli na prehojeno pot, spomnili zdajšnje čebelarje na vsa prizadevanja za ohranitev čebel, primerno počastili delo naših predhodnikov, našim članom pa vlili pogum in voljo za vztrajanje v prihodnje. Za ta namen smo ves čas zbirali finančna sredstva, gradivo in podatke ter snovali, kako bi kar najbolj dostojno počastili ta jubilej. Največ truda je bilo vloženega v izdajo biltena, pri katerem sta največ pomagala zakonca Marta in Alojz Repanšek. Izdali smo spominsko značko ter v galeriji hotela Krnes pripravili razstavo starejših fotografij iz čebelarskega življenja in drugega slikovnega gradiva. Svoj pano so pripravili tudi gojenci ČUDV. Delo centra je bila tudi dekoracija odra.

Osrednja slovesnost ob jubileju društva je bila 19. junija v Kulturnem domu v Črni na Koroškem. Veseli smo bili udeležbe predstavnikov ČZS Antona Tomeca, Cirila Vidriha, Franca Pankerja in Silva Posla, veterinarke dr. Vide Lešnik, članov sosednjih društev, župana Občine Črna in številnih drugih gostov. Za kulturni del programa so poskrbeli nonet Črnjanski pobi in citrarka Andreja Obojnik, povezovala pa ga je Tadeja Germadnik. Vse navzoče je pozdravil predsednik društva Ludvik Germadnik. Župan Občine Črna Janez Švab, je čebelarjem čestital in se zahvalil za dobro sodelovanje s krajem. Predstavniki sosednjih čebelarskih društev s Prevalj, z Raven na Koroškem in iz Dra Vograda so se gostiteljem zahvalili za povabilo, jim čestitali

in zaželeli uspešno delo še naprej ter jim izročili spominska darila.

Obletnice so tudi najbolj primerne za podelitev priznanj najprizadenejšim članom. Tako je predsednik društva Ludvik Germadnik odličja Antona Janše III. stopnje podelil: Heleni Polanšek, Vladu Poriju, Janiju Kordežu, Leopoldu Kosu, Antonu Osojniku, Zdravku Golobu in Dragu Burjaku. Predsednik Čebelarske zveze Koroške Miran Kadiš je odličje Antona Janše II. stopnje podelil Eriku Podojsterški, Alojzu Oserbanu in Ludviku Germadniku. Najvišje priznanje, odličje Antona Janše I. stopnje sta gospodu Miroslavu Krašovcu izročila predstavnika ČZS Ciril Vidrih in Anton Tomec. Enako priznanje sta za devdeset let dela izročila Čebelarskemu društvu Črna, v imenu društva pa ga je sprejel njegov predsednik Ludvik Germadnik. Ob tej priložnosti smo vsem tistim, ki nam pomagajo na strokovnem področju in pri delu društva podarili spominske lesoreze s portretom Antona Janše, ki jih je izdelal član našega društva Ivan Kladnik. Predsednik društva jih je izročil predstavniku Čebelarske zveze Slovenije Antonu Tomcu, dr. Vidi Lešnik, Miranu Kadišu, Francu Pankerju, Pavlu Hercogu, Francu Obojniku, Maksimiljanu Projetu, Viliju Kristavčniku, Jožetu Oserbanu, Petru Bogataju, Marjanu Delašjavi, Ludviku Germadniku, Alojzu Repanšku in Francu Aplincu. Trije čebelarji – Ludvik Germadnik, Maks Proje in Šemso Omerovič so se pogumno odločili, da svoje znanje dopolnijo in obogatijo z izobraževanjem za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar. Certifikate sta jim izročila Franc Panker in Silvo Posl.

Na koncu smo se s simboličnim darilom iz čebeljega panja zahvalili še vsem, ki so nam pomagali, ko smo jih prosili za pomoč. Potrkali smo na veliko vrat in za številnimi so bili ljudje, ki so nas razumeli in nam pomagali bodisi s finančnimi sredstvi, dobitki za srečelov, sponzorstvom pri izdaji biltena, različnim materialom, knjigovodskimi storitvami bodisi s predavanji, izvedbo izletov in prireditvev in drugim.

Po tem delu večera smo čebelarke in čebelarji s svojimi spremljevalci ali spremljevalkami in gosti ob skupni večerji nabrali moči za nadaljevanje praznovanja. Ob medem pecivu, ki so ga spekle naše čebelarke, in ob domači glasbi, smo prijetno druženje nadaljevali pozno v noč.

Naj med!

Izšla sta

PRIROČNIK za poljedelce, vrtičkarje in čebelarje (prej imenovaj Setveni koledar) **Marije Thun** z **napotki za zdravo delo s čebelami v letu 2005** in **brošura BIOČEBELARJENJE** z zapisom treh predavanj uglednega nemškega strokovnjaka za čebelarjenje po meri čebele Matthiasa Thuna. **Cena 1.500,00 SIT.** Za skupinska naročila društev odobrimo popust.

Naročila zbira: AJDA, Vrzdenc 60, 1354 Horjul, tel. 01/ 754 07 43

RUDI VOGEL
Tajnik ČD Prevalje

ČEBELARSKO DRUŠTVO PREVALJE JE PRAZNOVALO 90-LETNICO DELOVANJA

Da ima čebelarjenje na Koroškem res spoštovanja vredno tradicijo, dokazujejo visoke obletnice čebelarških društev. Tudi ČD Prevalje je letos praznovalo visoki jubilej, to je 90-letnico svojega obstoja, in ob tej priložnosti smo se skupaj s prijatelji in z gosti 24. septembra zbrali v gostišču Brančurnik na Prevaljah. Pripravili smo kratek kulturni program in družabno srečanje. Ob tej priložnosti je naš čebelar Franc Gornik postavil tudi razstavo panjskih končnic. Proslave so se udeležili Janez Mihelič in Anton Grebenšek iz ČZS, predstavica Veterinarskega zavoda Maribor, mag. Vida Lešnik, predsednik deželne okrajne čebelarске zveze za avstrijsko Koroško Valentin Blantar, predsednik ČD Pliberk Erih Rudolf in predsednik ČD Železna Kapla Miha Kuchar. Iz Mežiške doline pa so se našega slavja udeležili vsi predsedniki ČD ter predsednik ČZK Miran Kadiš.

V uvodnem delu je vse navzoče nagovoril predsednik Peter Močilnik in predstavil društvo. V imenu ČZS je vse navzoče pozdravil Janez Mihelič ter opravičil odsotnost predsednika Lojzeta Peterleta. V nadaljevanju nas je pristrčno pozdravil tudi župan občine Prevalje, dr. Matic Tasič, ki je velik ljubitelj čebeljih dobrot. Pozdravom se je pridružil tudi predsednik ČZK Miran Kadiš.

Kulturni program so popestrili kvintet Ajda pod vodstvom Marka Kavtičnika, recitatorji OŠ Prevalje pod mentorstvom Hedvike Gorenšek, ki je program tudi povezovala, sestre Barbara in Bernardka Vogel pa sta navzočim na citre in klavir zaigrali pesem »Po koroškem po krajinskem že ajda zori« in venček narodnih. Sledile so podelitve priznanj. Predstavniki ČZS Janez Mihelič je ČD Prevalje podelil odličje Antona Janše I. stopnje, ki ga je prev-

zel predsednik društva Peter Močilnik. Anton Grebenšek in Franc Panker sta čebelarjem, ki so uspešno končali izobraževanje za pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelararka, podelila certifikate. Te so prejeli: Danilo Paradiž, Marjeta Sušnik, Štefan Veber, Rudi Vogel in Peter Močilnik.

ČD Prevalje je ob tem jubileju svojim zaslužnim članom podelil posebna priznanja. Prejeli so jih: Rajko Jelenko, Franc Gornik, Janez Rifel, Pavel Potočnik in Milan Ročnik.

Tudi ČZS je ob tej priložnosti Antonu Grebenšku in Francu Pankerju podelila priznanji za uspešno vodenje pilotnega projekta pridobitve nacionalne poklicne kvalifikacije čebelar/čebelararka.

Veliko truda in dela je bilo vložnega v izdajo Biltena v počastitev 90-letnice našega društva. Publikacijo je na kratko predstavil tajnik društva Rudi Vogel.

Po končanem kulturnem programu so vsi gostje ČD Prevalje zaželeli še obilo uspehov v prihodnje ter mu izkazali pozornost s spominskimi darili.

Ob koncu kulturnega programa je kvintet Ajda prvič zapel pesem Veseli čebelar. Besedilo pesmi je napisal naš dolgoletni čebelar Janez Rifel, uglasbil pa jo je Albin Kranjc.

Sledila sta slovesna večerja in družabno srečanje, na katerem je čebelarje in njihove goste še dolgo v noč zabaval ansambel Svetlin.

Čebelarji ČD Prevalje smo ponosni, da je prav naša generacija tista, ki je lahko praznovala ta visoki jubilej. Bilten društva bo ostal v spomin prihodnjim rodovom, hkrati pa je tudi zahvala našim prednikom.

Odlikovanci so dobili priznanja za dolgoletno delo.

Društvo je od ČZS prejelo najvišje priznanje – red A. J. I. stopnje.

Foto: R. Vogel

SILVO POSLA,
čebelarški mojster

DELO KOMISIJE ZA PREVERJANJE IN POTRJEVANJE NPK NA ČZS

Na Čebelarški zvezi Slovenije je letos od 6. oktobra do 6. novembra potekalo preverjanje in potrjevanje zbirnih map ter tudi končno preverjanje znanja kandidatov za poklic čebelar/čebelarica po katalogu standardov znanj in ročnih spretnosti, za tiste kandidate, ki jim z dokazili ni uspelo dokazati svoje usposobljenosti. Komisija je delovala pod vodstvom čebelarkega mojstra Silva Posla, člana komisije pa sta bila mag. Franc Javornik in Ivan Turnšek. Komisija je v tem obdobju preverila 115 map kandidatov, od teh pa je moralo na dodatno ustno preverjanje 77 kandidatov. Večina je preverjanje uspešno končala, le manjšemu številu kandidatov ni uspelo.

Ker sem v tem mandatu predsednik komisije za preverjanje, želim slovenske čebelarje, predvsem tiste, ki se šele odločajo za prijavo, seznaniti z našim delom v Čebelarškem izobraževalnem centru na Brdu pri Lukovici v letu 2004.

Komisija, kot že njeno ime pove, preverja in potrjuje kandidatovo zbirno mapo z dokazili in seveda, kadar je to potrebno, preverja kandidatovo znanje tudi z ustnim zagovorom. Člani komisije se zavedamo, da je nenehno in vseživljenjsko učenje pogoj za to, da bomo tudi v prihodnje v še bolj neugodnih naravnih razmerah lahko uspešno čebelarili in pridelali še bolj kakovostne čebelje pridelke. To pa pomeni, da lahko tudi člani izpitne komisije v precejšnji meri vplivamo na boljšo izobrazbo čebelarjev, ki jo bodo ti pozneje izkazovali z listino, ki bo dokazovala njihovo usposobljenost. Ustrezno delo komisije bo vplivalo tudi na čebelarje začetnike, ko bodo ti iskali ustrezno znanje v čebelarški organizaciji.

Po zakonu o nacionalni poklicni kvalifikaciji si je kvalifikacijo mogoče pridobiti na več načinov, in sicer z doseženo poklicno oz. strokovno izobrazbo, z deli izobraževalnih programov, s programi poklicnega usposabljanja, če čebelar dokaže, da dosega standarde strokovnih znanj za določen poklic.

Poklicno kvalifikacijo lahko kandidat dokaže na podlagi listin, pridobljenih v različnih izobraževalnih programih ter z neposrednim preverjanjem strokovnih znanj in spretnosti, kot jih določa katalog.

Novi kandidati bodo morali upoštevati več zahtev komisije. Čebelarjeva mapa, čeprav je zgledno pripravljena in tudi z vsemi dokazili o tem, da je kandidat obiskoval in poslušal različna predavanja, ki izpolnjujejo vse standarde v katalogu, pa še ne pomeni, da kandidat res obvlada vsa predpisana znanja, saj ta niso bila nikjer preverjena. Komisija v takem primeru upošteva tudi **čebelarški staž** in **število panjev**, s katerimi čebelarji. Za

to se utegne zgoditi, da komisija nekomu z dolgotrajnim čebelarškim stažem in večjim številom čebeljih družin na podlagi te mape **potrdi** kvalifikacijo (NPK), nekomu drugemu pa ne, tako da mora na dodatno ustno preverjanje. Za komisijo so pomembna dokazila o udeležbi na izobraževalnih seminarjih po programu ČZS, v okviru katerih na koncu izvedejo preverjanja, pri katerih je na podlagi točkovne lestvice določeno minimalno znanje, ki naj ne bi bilo manjše od 60 odstotkov obsega predavane snovi. Če gre za mlajšega čebelarja po čebelarškem stažu, se komisija pogosto odloči za ustno preverjanje.

In kako pri ustnem preverjanju postopajo člani izpitne komisije, ki preverjajo znanje kandidatov na ČZS na Brdu pri Lukovici?

Ker je za skoraj vsakega kandidata srečanje z izpitno komisijo neprijeten dogodek in se zato težko zbere, skuša predsednik komisije z informativnim pogovorom, med katerim kandidata med drugim obvesti, zaradi česa so ga povabili na ustno preverjanje, doseči, da se kandidat sprosti. Po navadi je med tem vzpostavljen sproščen odnos med kandidatom in člani komisije. Na ta način je vzpostavljen odnos, kakršnega želimo, potem pa sledijo vprašanja. Z odgovori nanje kandidat dokaže svoje znanje. Večina z odgovori nima večjih težav. Člani komisije kandidatom vedno pomagamo, da se lažje zberejo in pravilno odgovarjajo. Zgodi se tudi, a to ni pogosto, da kandidat med ustnim preverjanjem ne dokaže tistega znanja, ki ga od njega zahtevajo. V tem primeru kandidatu na primeren način pojasnimo, da njegovo znanje še ne zadošča, dopolnjevanje njegovega znanja pa mu bo le v korist. Cilj komisije je spodbujati čebelarje, da se na preverjanje ustrezno pripravijo, in vztrajati, da kandidati obvladajo znanje, ki ga navaja katalog, ter s tem prispevajo k splošnemu povečanju znanja slovenskih čebelarjev.

Nekateri menijo, da ČZS zelo počasi izvaja postopke pridobivanja certifikatov za NPK. Opravičilo za to trditev je obremenjenost članov komisije. Ker so člani komisije tudi čebelarji, imajo, poleg dela v komisiji, tudi druge obveznosti. ČZS je vse od začetka in vse do zdaj preverila izvajanje postopkov NPK do pridobitve te listine skoraj tristoletih kandidatov. Želja komisije za vnaprej pa je poenotiti način dela tudi z drugimi izvajalci.

V imenu vseh članov izpitne komisije, ki delujejo na ČZS, želim vsem čebelarjem in bralcem revije Slovenski čebelar ter vsem, ki so si NPK pridobili že doslej, pa tudi tistim, ki to nameravajo v letu 2005,

SREČNO IN USPEŠNO NOVO LETO 2005.

KRATKO POROČILO O ČETRTI SEJI UPRAVNEGA ODBORA ČZS

Četrta seja upravnega odbora ČZS je bila 30. oktobra 2004 v prostorih Čebelarstva Slovenije na Lukovici. Vodil jo je predsednik ČZS g. Lojze Peterle, udeležili pa so se še naslednji člani UO: Franc Šivic, Borut Rončević, Stan-ko Kapun, Brane Kozinc (na podlagi pisnega pooblastila Boštjana Noča), Rajko Kalister, Miroslav Cetina, Vlado Pušnik, Matej Blejec, Viktor Pešelj, Franc Strupi, Vlado Auguštin, Silvo Posl, Martin Čuš, Marko Purnat, Franc Pižmoht, Miran Kadiš in Janko Prebil. Svojo odsotnost sta opravičila Štefan Brvar in Stane Ilc. Seje so se udeležili tudi člani nadzornega odbora ČZS Edvard Stropnik, Andrej Sever in Janez Horvat ter član častnega razsodišča Zdravko Ribnikar in predstavnik komisije za blagovno znamko Milan Meglič.

Kot povabljeni so se seje udeležili tudi predstavniki območnih čebelarških organizacij: Vlado Pušnik – ČZD Maribor, Miran Kadiš – ČZ Koroške, Ivan Košnjek – MZČD Kranj, Marko Purnat – ZČZ Mozirje ter Pavel Zdešar, Marko Hrastelj, Barbara Zajc, Anton Tomec, Janez Mihelič in Ivan Atelšek.

Po sprejetju dnevnega reda je upravni odbor sprejel zapisnike in poročilo o izvajanju sklepov druge pisne in tretje redne seje upravnega odbora ČZS.

Poročilo o izvajanju sklepov druge in tretje seje je podal tajnik Anton Tomec, pri tem pa je predvsem opozoril na sklepe, ki še niso realizirani. Strokovne komisije (z izjemo komisije za tehnologijo čebelarjenja) morajo do prihodnje seje pripraviti poslovnik dela. Kolegij predsednika se ne sestaja vsakih štirinajst dni, zato je predsednik Lojze Peterle pooblastil podpredsednika Franca Šivica za sklicevanje in vodenje sej kolegija predsednika ob njegovi odsotnosti. Zaradi več vzrokov še vedno ni oblikovana sistemizacija delovnega mesta strokovnega vodje rejske organizacije (neznan vir financiranja, neznan obseg dela itd.). Čebelarstva Slovenije bo z vršilcem te dolžnosti g. Hrasteljem od 1. novembra 2004 do 31. decembra 2004 sklenila podjemno pogodbo.

Kljub sprejetim sklepom UO ČZS in oddanemu elaboratu za geografsko poreklo »Slovenski med« posamezna okolja uveljavljajo svoje zaščite geografskega porekla (Kočevska, Kras). O posledicah takega ravnanja za ta projekt Zveze je poročal g. Milan Meglič, predsednik komisije za čebelje pridelke. Opozoril je, da po zakonodaji medu ni mogoče zaščititi z dvema oznakama geografskega porekla. G. Pešelj in g. Atelšek sta v diskusiji nasprotovala enotni zaščiti slovenskega medu, ker pripravljata posebno zaščito kraškega in kočevskega medu. Po razpravi, med katero stališča niso bila poenotena, je predsednik predlagal, naj se vsi prizadeji čim prej zberejo na sestanku in se dogovorijo o nadaljnjem reševanju tega problema.

Tajnik Anton Tomec je nato poročal, da obračun kongresa Apimondia 2003 še vedno ni končan. Za ta namen sta se pogodbenika doslej že večkrat srečala, vendar obračuna za-

radi različne razlage določil medsebojne pogodbe še nista opravila. Čez teden dni se bomo znova srečali in skušali doseči dogovor o načinu izračuna dobička, ki je podlaga za potrditev obračuna.

Potem so razpravljali o poročilu o izvedbi javnega protestnega shoda slovenskih čebelarjev. Skupni stroški shoda so 1.211.368 SIT. Upravni odbor je nato sprejel poročilo o stroških protestnega shoda slovenskih čebelarjev, vendar stroška prihoda ČD Šentjanž na javni protest ni priznal.

V tretji točki dnevnega reda so razpravljali o izvedbi nalog iz Uredbe o ukrepih na področju čebelarstva za leto 2004. Nosilci posameznih nalog so poročali o realiziranih nalogah. Marko Hrastelj je glede vzpostavitve informacijskega sistema poročal, da je opravljen nakup računalniške opreme in programov v vrednosti 7.033.992,00 SIT. Prav tako je poročal, da je opravljen popis 5.747 čebelarjev in 7.524 čebeljakov. Franc Pižmoht je poročal, da izdelava katastra čebelje paše in čebelarških pašnih redov poteka izjemno počasi. Obstaja nevarnost, da tisti, ki so nalogo sicer opravili, zaradi določil uredbe leta 2004 ne bodo dobili sredstev države, ker naloga ni izvedena v celoti. Milan Meglič je poročal, da je na področju vzpostavitve kontrole kakovosti medu kupljena oprema za laboratorij za med in druge čebelje pridelke v vrednosti 24.099.343,45 SIT ter da je ČZS v tuje laboratorije poslala 220 vzorcev medu v analizo cvetnega prahu. Anton Tomec je v zvezi z izobraževanjem čebelarjev poročal, da so se predstavniki ČZS sešli s preostalimi izvajalci postopkov za pridobitev NPK, na podlagi tega pa bo ČZS vložila enotno vlogo za povračilo stroškov programa za predvidoma 320 upravičencev. Posamične vloge bodo vložili le za tiste upravičence, ki so končali postopek pridobitve NPK in pridobili certifikat po 1. januarju 2004. Franc Grebenšek je člane UO obvestil, da so postopki za program izobraževanja čebelarstva mojstra v sklepnih fazah.

Brane Kozinc je pojasnil, da je zahtevek oz. program obnove čebeljega fonda pripravljen, tako da ga bo ČZS prihodnji teden vložila na Agencijo za kmetijske trge in razvoj podeželja.

Ker je treba zahtevku za vračilo sredstev za naloge po uredbi priložiti tudi **dokazilo o plačilu**, je morala ČZS naloge opraviti in jih tudi plačati, šele potem pa pri Agenciji za kmetijske trge uveljavljati vračilo sredstev.

Zaradi zagotovitve določil uredbe je upravni odbor sprejel sklep, da naj tajništvo predčasno razveže namensko vezana sredstva za obračun kongresa Apimondia 2003 v višini 40.673.335,45 SIT. Če do 31. 12. 2004 založena sredstva ne bodo refundirana, upravni odbor soglaša, da ČZS najjema kratkoročno posojilo za poravnava vseh obveznosti do Cankarjevega doma, ki izhajajo iz končnega obračuna kongresa Apimondia 2003.

V naslednji točki so člani UO razpravljali o nalogah, kot jih določa Uredba o programu ukrepov na področju če-

Čebelarstva zveza Slovenije je iz naslova uredbe prevzela naslednje finančne obveznosti v bruto zneskih:

– nakup računalnikov (za vzpostavitev informacijskega sistema):	7.033.992,00 SIT
– nakup opreme za obnovo čebeljega fonda:	9.540.000,00 SIT
– nakup opreme za laboratorij:	24.099.343,45 SIT
Skupaj neposredne finančne obveznosti ČZS:	40.673.335,45 SIT

belarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005. Upravni odbor je po razpravi potrdil nosilce in roke (15. 11. 2004) za izvedbo nalog iz omenjene uredbe za leto 2005.

Koordinatorja vodij projektnih skupin sta dr. Borut Rončević, ki pripravlja programe, in g. Boštjan Noč, ki skrbi za izvedbeni del. Upravni odbor je za izvajanje in poročanje o vseh določenih uredbe za leto 2005 imenoval posebno delovno skupino, ki jo sestavljajo: dr. Borut Rončević – vodja, Boštjan Noč, Marko Hrastelj in Anton Tomec. Delovna skupina naj do prihodnje seje UO pripravi in predloži v sprejetje poslovnik svojega dela.

Člani UO so potem razpravljali o članarini Čebelarstva zveze Slovenije za leto 2005. Po kratki razpravi so potrdili sklep, da bo članarina ČZS skupaj z naročnino za revijo Slovenski čebelar, Čebelarskim koledarjem 2005 in knjigo Antona Janše Popolni nauk 8.500,00 SIT, znižana članarina (družinski člani) brez SČ, koledarja in knjige 4.200,00 SIT, znižana članarina (za krožkarje, čebelarje, ki so stari več kot 80 let, in čebelarje invalide I. stopnje) s SČ, koledarjem ter knjigo Popolni nauk 4.200,00 SIT ter članarina za novo pridobljenega člana 6.800,00 SIT.

Upravni odbor je nato sprejel terminski plan in dnevni red regijskih posvetov s članicami ČZS.

V sedmi točki so člani UO razpravljali o izobraževanju v čebelarstvu v okviru Čebelarstva zveze Slovenije. Anton Grebensek je predstavil organizacijski model izobraževanja, ki ga je pripravil za potrebe ČZS. Po kratkotrajni razpravi so sprejeli sklep, da ne sprejemo predlaganega organizacijskega modela izobraževanja pri Čebelarstvu zvezi Slovenije kot dela temeljne organizacijske dokumentacije Šole čebelarjenja Antona Janše. Organizacijski model naj bi tako najprej predstavili na regijskih posvetih, šele po tej obravnavi pa naj bi ga posredovali v sprejetje UO ČZS.

Upravni odbor tudi ni sprejel predlagane višine honorarjev za izobraževalno delo pri Čebelarstvu zvezi Slovenije. Sprejel pa je organizacijsko navodilo za izvajanje postopka ugotavljanja in potrjevanja poklicnih kvalifikacij pri ČZS.

V okviru točke Razno je tajništvo navzoče obvestilo, da

se je v Priznano rejsko organizacijo na ČZS vključilo 3.965 rejcev kranjske čebele z 90.431 čebeljimi družinami.

Sprejeli so še sklepe, naj ČZS zaradi zaščite porabnikov čebeljih pridelkov in čebel skuša rešiti problem registracije organskih kislin, da skupina pod vodstvom Milana Megliča pripravi odgovor na članek v prilogi VEČ dnevnika Delo, ki govori o medu, in da komisija za KBZ v prostorih Čebelarstva centra pripravi stalno razstavo.

Glede izvedbe programa predavanj o higienski pridelavi medu je UO na predlog g. Milana Megliča sprejel sklep, naj tajništvo pridobi še dve ponudbi, kolegij predsednika bo nato na podlagi prispelih ponudb odločil, s katerim izvajalcem bo ČZS sklenila pogodbo o izvedbi programa. Nosilec aktivnosti je komisija za čebelje pridelke.

Sprejeli so tudi sklep, da bo državni čebelarski seminar potekal 19. in 20. marca 2005 na Celjskem sejmu v Celju, ter določil, da je za organizacijske zadeve odgovoren Janez Mihelič.

Predloge za strokovni del seminarja morajo predsedniki komisij posredovati tajništvu ČZS do 30. novembra 2004. Upravni odbor je nato komisiji za čebelje pridelke in komisiji za ekonomiko čebelarjenja naložil, naj določila Pravilnika ČZS o ocenjevanju medu uskladita z novo zakonodajo. Pravilnik morata komisiji uskladiti do konca leta 2004, pri tem naj sodelujeta tudi komisija za ekonomiko iz prejšnjega mandata (g. Plut) ter komisija za pravne, organizacijske in pravne akte.

Upravni odbor je nato sklenil, da ČZS kot člansko gradivo za leto 2005 izda čebelarski koledar 2005 in ponatis Janševega Popolnega nauka ter poravna stroške izdaje 10.000 kartic v višini 70.000,00 SIT. ČZS bo po sklepu od 1. januarja 2005 sklenila s podjetjem Karmen, d.o.o., iz Lukovice pogodbo o izvajanju storitev na področju obračunavanja osebnih dohodkov in prejemkov. Člani UO so se seznanili tudi z obvestilom, da je patentni urad v Ženevi v Švici potrdil mednarodno zaščito blagovne znamke »Authentic carniolan«.

Po zapisniku 4. redne seje pripravil urednik
Janez Mihelič

ČEBELARSKA RADIJSKA PREDAVANJA V DECEMBRU 2004

Decembra 2004 boste v oddaji Kmetijski nasveti na prvem programu Radia Slovenija lahko poslušali:

- **v torek, 21. decembra, ob 12.30**, bo Milan Meglič govoril o higienskem pridobivanju medu. Predstavil bo tudi vlogo novega laboratorija za med v Čebelarskem centru Slovenije v Lukovici.

Urednica Ivanka Polanec

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka od 8.00 do 12.00 in od 15.00 do 18.00
ob sobotah od 9.00 do 12.00

Logar

Bronasta medalja
za tehnološke
inovacije -
Apimondia 2003

LOGAR TRADE, d.o.o.

Zupanova 1, 4208 Šenčur, tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si

Obvestila

VABILO NA SREČANJE PREGLEDNIKOV ZA MED

Komisija upravnega odbora ČZS za čebelarje pridelke /KČP/ vabi preglednike za med, da se **v petek, 28. januarja 2005, ob 12.30 uri**, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici udeležijo strokovnega izpopolnjevanja.

Na srečanju bomo obravnavali veljavne predpise za med v Republiki Sloveniji, analizo dela preglednikov v minullem obdobju, pomen pregledniške mreže, odgovornosti preglednikov itd.

Vse preglednike za med prosimo, da ob tej priložnosti s seboj prinesejo instrumente za terensko analizo medu, ker jih bomo umerili.

Čebelariskim društvom priporočamo, da pregledniku za med omogočijo udeležbo na tem strokovnem izpopolnjevanju.

IN ŠE DODATNA PONUDBA: Za preglednike, ki želijo utrditi in izpopolniti izvajanje terenske analize (senzorična, vsebnost vode in elektrolitska prevodnost), bomo pripravili uro ali dve trajajoče izpopolnjevanje. Prosimo vas, da se na to izpopolnjevanje pisno prijavite najpozneje **do 15. januarja 2005**, in sicer na naslov ČZS. O kraju in času bodo prijavljeni obveščeni naknadno.

REGIJSKI POSVETI ČEBELARSKIH DRUŠTEV ZA LETO 2005:

1. Regijski posvet Čebelarke zveze društev Maribor – **petek, 10. 12. 2004, ob 16. uri.**
2. Regijski posvet Zveze čebelarških društev Ptuj – **petek, 10. 12. 2004, ob 16. uri.**
3. Regijski posvet ČZD Pomurja – **sobota, 18. 12. 2004, ob 10. uri,** v prostorih Srednje kmetijske šole Rakičan, Lendavska 3, 9000 Murska Sobota.
4. Regijski posvet ČZ Koroške – **sobota, 18. 12. 2004, ob 16. uri.**
5. Regijski posvet ČZ Celjske regije, ZČZ Mozirje in ČZ Spodnje Savinjske doline – **sobota, 8. 1. 2005, ob 10. uri.**
6. Regijski posvet ČD ljubljanskega območja – **sobota, 8. 1. 2005, ob 16. uri,** v prostorih Čebelarke zveze Slovenije na Brdu pri Lukovici.
7. Regijski posvet Regijske čebelarke zveze »Petra Pavla Glavarja« Dolenjske in Bele krajine, ZČD Trebnje – **sobota, 22. 1. 2005, ob 10. uri.**
8. Regijski posvet ČZ Krško in OČZ Brežice – **sobota, 22. 1. 2005, ob 15. uri.**
9. Regijski posvet ČZ Zgornje Gorenjske in MZČD Kranj – **petek, 21. 1. 2005, ob 16. uri,** v prostorih Občine Kranj
10. Regijski posvet primorskih ČD – **sobota, 29. 1. 2005, ob 16. uri.**
11. Regijski posvet OZČD Cerknica, notranjskih in obalnokraških ČD – **sobota, 29. 1. 2005, ob 9. uri.**

Predlogi tem za regijske posvete:

1. Izvajanje Uredbe o programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005–2007 za leto 2005 in s tem povezane naloge ČZS in ČD:
 - ukrep 1 – tehnična pomoč čebelarjem (8., 9., 10. in 12. člen uredbe),
 - ukrep 2 – svetovalna služba v čebelarstvu (11. člen uredbe),
 - ukrep 3 – usposabljanje na področju zatiranja varoe (13., 14. in 15. člen uredbe),
 - ukrep 4 – racionalizacija premestitev čebel (16., 17., 18. in 19. člen uredbe),
 - ukrep 5 – obnavljanje čebeljega fonda (20., 21. in 22. člen uredbe),
 - ukrep 6 – kakovost medu (23., 24., 25. in 27. člen uredbe),
 - ukrep 7 – aplikativne raziskave v čebelarstvu (28., 29., 30., 31., 32. in 33. člen uredbe).
2. Izvajanje Uredbe o podpori zamenjave in označevanju čebeljih matic kranjske čebele v letih 2005–2009 in s tem povezane naloge ČZS in ČD.
3. Vključevanje v priznano rejsko organizacijo za čebelarstvo.
4. Razno.

OBVESTILO MENTORJEM ČEBELARSKIH KROŽKOV

Redno letno srečanje mentorjev čebelarških krožkov bo **v soboto, 4. decembra 2004, ob 10. uri, v prostorih Čebelarkega centra Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica.**

Prosimo, da svojo udeležbo na seminarju prijavite pisno ali po **telefonu 01/ 729 61 00 do 1. decembra 2004.**

Vljudno vabljeni.

Čebelarška zveza Slovenije

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba prti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo vse debeline in velikosti satnic.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- **Stare sate in surov vosek je mogoče kadar koli zamenjati za satnice.**
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

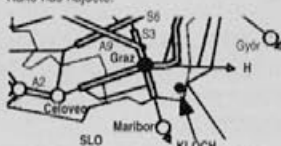
Informacije

Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark Austria
Tel./faks: +43(0)3475/2270
E-pošta: info@wachs-hoedl.at
Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najдете:

19. IN 20. MARCA 2005 VABI ČZS NA XXVII. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEMINAR IN ČEBELARSKO PRODAJNO RAZSTAVO V CELJE

Čebelarstva zveza Slovenije bo v sodelovanju s Celjskim sejmom in hkrati s sejmom cvetja Flora v **SOBOTO, 19., IN V NEDELJO, 20. MARCA 2005**, organizirala dvodnevni **XXVIII. državni čebelarški seminar in MEDNARODNO čebelarško prodajno razstavo**. Za goste sejma Flora bomo na ploščadi med dvoranama organizirali tudi medeno tržnico. Seminar bo potekal v dvorani **CELJSKEGA SEJMA v CELJU, Dečkova 1**.

V dvorani sejma bo postavljena mednarodna prodajna čebelarstva, na ploščadi pa medena tržnica. Prijave razstavljalcev sprejema **Celjski sejem (tel. 03 54 33 229)** do 15. februarja 2005. Z vstopnico boste prejeli tudi zbornik referatov. Cena vstopnice je 1.500 SIT, dvodnevna pa 2.500 SIT.

Vljudno vabljeni vsi slovenski čebelarji in ljubitelji čebel!

Čebelarstva zveza Slovenije in Celjski sejem

RAZPIS SEMINARJA ZA USPOSABLJANJE PREGLEDNIKOV MEDU

Čebelarstva zveza Slovenije v sodelovanju z Biotehniško fakulteto v Ljubljani razpisuje seminar za preglednike medu, ki delujejo v sistemu KBZ.

Seminar bo potekal v prostorih BF, na Oddelku za živilstvo, Jamnikarjeva 101, 1000 Ljubljana, in to v **petek, 4., in v soboto, 5. marca 2005**.

V petek, 4. marca, se bo seminar začel ob 8. uri in bo trajal do 19. ure, v soboto, 5. marca, pa se bo seminar začel ob 8. uri in bo trajal do 15. ure. Datum izpita bo določen v programu seminarja, ki ga bomo kandidatom poslali po pošti.

Kotizacijo za udeležbo na seminarju v višini 58.000 SIT vplačajte ob prijavi na TR 18300-0013332037 ČZS - sklic »seminar za preglednike medu«.

Najmanjše število udeležencev je 20. Če bo kandidatov manj, bomo seminar organizirali v drugem terminu.

Vaše pisne prijave sprejemamo v tajništvu ČZS do vključno 15. 2. 2005.

V spomin

MIRO HRIBAR

Ko so čebele izpolnile svoje poslanstvo in čebelarja bogato nagradile za njegov trud in delo ter se pripravile na zimski počitek, se je v 65. letu starosti od nas poslovil čebelar Miro Hribar z Rafolč. Po hudi bolezni, ki ga je pestila že dalj časa, smo se od njega poslovili 28. avgusta 2004 na domačem pokopališču.

pokopališču.

Miro je bil marljiv čebelar, tako v čebelnjaku kot tudi v društvu, saj je bil med prvimi, ki so začeli zbirati sredstva za Čebelarški center. Med graditvijo centra in društvenega čebelnjaka se je udeleževal vseh delovnih akcij. Čebele so ga privabile že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja in vse od takrat je bil tudi dejaven član našega čebelarstva društva. Za zvestobo in vestno delo je prejel več društvenih priznanj in odličje Antona Janšca III. stopnje. Prijatelji in čebelarji ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Lukovica

MIRKO PLOJ (1939–2003)

Hudo nam je bilo pri srcu, ko smo čebelarji Čebelarstva društva Ljutomer izvedeli za nenadno smrt našega člana Mirka Ploja.

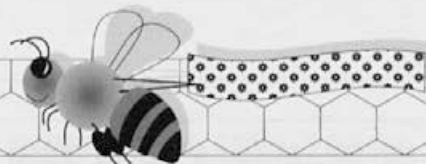
Od našega dragega prijatelja smo se še zadnjič poslovili novembra lani na ljutomerskem pokopališču. Rodil se je leta 1939 v Mariboru. Čebelariti je začel leta 1970 s štirimi čebeljimi družinami, njegov mentor pa je bil pokojni gospod Belec. Kmalu pa je svoje čebelarstvo razširil na sto panjev.

Bil je dosleden in marljiv, kot tak pa zgled številnim mlajšim čebelarjem. Za svoje marljivo delo je prejel številna priznanja in odličja. Bil je tudi član upravnega odbora Čebelarstva društva Ljutomer, s svojim delom pa je veliko pripomogel k dobremu delovanju društva.

Čebelarji Čebelarstva društva Ljutomer smo mu iskreno hvaležni za vse, kar je storil v dobro čebelarstva, zato ga bomo ohranili v lepem spominu.

Čebelarji Čebelarstva društva Ljutomer

PRODAM petnajst družinic na sedmih satih in nekaj žajblovega medu, inf. ☎ **041 621 426**.

KUPIM tovorno vozilo za kontejnerski prevoz čebeljih družin, po možnosti s predelanim zabojnikom, registrirano in vozno, inf. ☎ **041 548 135**.

PRODAM montažni čebelnjak za 24 AŽ 9S panjev, prazne novejšje AŽ 9S, točilo na 4 sate in 200 kg voska, propolis in prešo za stiskanje voščin. Inf. ☎ **07/ 81 42 690**.

PRODAM AŽ točilo štirisatno in tehtnico za pod panj, inf. ☎ **041 273 165**.

KUPIM zemljišče za postavitev čebelnjaka, inf. ☎ **031 727 055, 02/ 662 15 01**.

THERMOSUBLIMATOR® – nova izvedba

Poskusno zatiranje varoe s Thermosublimator®-jem, kot je bilo opisano v Slovenskem čebelarju, št. 1/2002, je v treh letih izvedlo več kot 300 domačih in tujih čebelarjev. Številni so sporočili, da so imeli močne in zdrave čebele ter veliko medu. Thermosublimator® smo izpopolnili tako, da deluje samodejno, to pa čebelarju omogoča, da med delovanjem zapusti čebelnjak in se tako izogne vdihovanju hlapov oksalne kisline. Po izparitvi se namreč Thermosublimator® sam izključi. Oksalni kislini, ki smo jo uporabljali doslej, smo dodali še eterična olja, saj ta povečajo njeno učinkovitost.

Set vsebuje: oksalno kislino, eterična olja, tekoči vosek, 6 Thermosublimator®-jev in izčrpana navodila.

Informacije:

Avtor: **Ivan Jurkovič**, univ. dipl. inž. – Telefon: 01/5373636 ali GSM: 031/325-089

E-naslov: ivanjurkovic2002@yahoo.de

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA, TEL.: 01/755 13 17

GSM: 041/420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašilčki** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Francič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietazni AŽ** (10 s)
- **AŽ-Kozinc 11 + 3**

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

APIS M & D, d.o.o.
MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel., faks: (01) 755 12 82

Odperto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure

NAROČENO BLAGO POŠIJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

• Vosek odkupujemo po 680 do 800 SIT za kilogram. •

PRIZNANO VZREJEVALIŠČE MATIC

Sprejemamo prednaročila za kakovostne, izbrane in označene matice kranjske pasme.

**TRI- ALI ŠTIRISATNO
TOČILO Z NOGAMI**

**DVOSATNO TOČILO
Z NOGAMI**

**DVOSATNO TOČILO
BREZ NOG**

**NIZKONAKLADNI, LR-,
AŽ-panji 10-, 7- in 5-satni**

***Točila so v celoti izdelana iz nerjaveče pločevine.
Kakovostna izdelava po ugodni ceni.***

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo »Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko« leta 1898.

Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si –

urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, podpredsednik ČZS – člani: Miro Cetina, Vlado Auguštin, Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Vlado Auguštin, Franc Grajzar, Marjan Debelak, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, dr. Janez Grad.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2004 za nečlane je 9.500 SIT. Posamezna številka stane 850 SIT za člane oz. 900 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.000 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT.

Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 50 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: IJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD.

Priprava za tisk: Prepress, d.o.o., Ljubljana, tisk: Tiskarna Ljubljana, d.d., 1295 Ivančna Gorica.

Obliskovanje naslovnice: Boštjan Debelak, dipl. inž. urh.

Glasilo **Slovenski čebelar**, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju revije Slovenski čebelar sodeluje Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport RS.

Razstavno prodajni salon ČEBELARNA

v čebelarstvu Slovenije - Brdo pri Lukovici 8
Tel: 01 / 729 61 18; Faks: 01 / 729 61 31; email: cebelarna@siol.net

Delovni čas: Od ponedeljka do petka, od 9. do 17. ure
v soboto od 8. do 13. ure, v nedeljo zaprto.

Za večje skupine je odprto izven delovnega časa po predhodnem dogovoru.

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

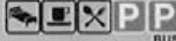
Streliška 150, Maribor - tel: 02 / 320 53 46;
Faks: 02 / 331 80 10; email: ccmb@siol.net

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

Vljudno vabljeni v
"Gostišče pri čebelici"
v čebelarstvu Slovenije.

Informacije in
rezervacije na
tel: 01 729 61 13
fax: 01 729 61 31
email: cebelarna@siol.net

2005

Zahvaljujemo se vam za vaše
zaupanje in vam želimo vesel
božič in srečno novo leto.

Telefon: 02/320-64-52
Faks: 02/320-64-38
e-mail: embalaza@vema.si

www.vema.si

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: 01/ 364 11 06

faks: 01/ 364 13 07

GSM: 031/351 964 - e-pošta: robineli@s5.net

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

Ob iztekajočem se letu
se zahvaljujemo usem
kupcem in poslovnim
partnerjem za izkazano
zaupanje.

Srečno 2005!
Naj med!

